

ר עובדיה מברטנורה מעשר שני לא יאמר פרק ג תוספות יום טוב עג

צינים
 ד פירוש. שם ט"ו
 ה סעודה. מ"ו ש"ל ט"ו ט"ו
 ו פירוש. שם ט"ו ט"ו ט"ו
 ז שם ט"ו ט"ו ט"ו
 ח שם ט"ו ט"ו ט"ו
 ט שם ט"ו ט"ו ט"ו
 י שם ט"ו ט"ו ט"ו

תוספות רע"ק
 משנה ד (אח"כ) במשנה
 ומעוה במדינה י"ב
 בתי"ש פ"א ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו

תוס' אנשי שם
 ה במשנה ופירות נכנסין
 וחין יולאין. פירות ט"ו זר
 בראשית פירות מוקדם
 לכך קנה נכנסין ויולאין
 בלשון זר. (ש"ל)
 ו במשנה ט"ו ענבים.
 כ"ו מקדים האגיס לענבים
 מפני שקדמין להיטבל וכן
 חלוקה בפרט מפני שבגם
 קדמת למוקדם. (מ"ב) *

משנה ראשונה
 עלה יאמר כן לפ"ס.
 ובוד י"ל דק"ל שמהר
 להאכיל מעשר עלו ט"ו
 לאחריהם ולא תימא
 דמייבני ענבים דוקא
 לאכילו: ולא יאמר כן
 נט"ו. וכלה דהא דמיין
 לפיל לומר לחבירו הפל
 פירות האלו להטבלים וכן
 ממינו לאכול עמו דוקא
 לחבר ובכ"ה אסור: אלא
 דמלא. ובדמלא מעשר
 י"ב לחלל פירותיו מן
 לירושלים על מעוה ט"ו
 ע"ה כדמין פ"ד דעטל
 יוס ט"ה: ד פירות
 בירושלים. כחכ כ"ג
 דקמ"ל ש"ש ט"ו

ד מעות בירושלים ופירות במדינה וכו'. כתב הר"ב אשמוענין
 דלע"ג דפירות מעשר חין יטלים לפרות בירושלים מעות מעשר
 מתחללים הן בירושלים. כלומר ואף על גב דהפירות שמתחללן הם
 חון לירושלים שלא שמענו ממחנה' ללעיל אלא כשהפירות של חבירו הן

בירושלים. וכ"כ שם הרמב"ם צהריא
 וה"ל דוקא כשהפירות בירושלים שרי
 משום דמידי להו כקול' פירות בירושלי'
 שהמעוה נתחין לקטוה בהם כל מידי
 דמיכל אכל כשהפירות חון לירושלים
 אימא לא. קמ"ל: ה [דבן שמעון
 בן גמליאל חומר וכו'. כתב הר"ב
 דאין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

וכן כתב הרמב"ם ועיין מ"ש במו"
 פרק שמיני דערובין: ו יחזור מעשר
 שני וכו'. פירש הר"ב דמתנת שלא
 הורמו כמו שהורמו דמיין. עיין מה
 שכתבתי

סלי ענבים לגת. וסלי תאנים
 למוקצה (ב). בית שמאי אומרים יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים.
 ובית הלל אומרים יפדה. ויאכל בכל מקום. רבי שמעון בן יהודה אומר משם
 רבי יוסי לא נחלקו ביש וביה על פירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר
 שני שלהם ויאכל בכל מקום. ועל מה נחלקו על פירות שנגמרה מלאכתן.
 שבשיא יחזור מע"ש שלהם ויאכל בירושלים. ובהא יפדה ויאכל בכל מקום (ב).

והרמאי
 ח"ג. ד המעות נכח"י הרי המעות וכו' נכנס"ג ועי' עטמ"ו: ה לירושלים ג"מ בירושלים. ופירות ביתשמי פירות.
 ו לנת ג"מ ג"ב. בש"א מ" בירושלים נחלקו טענה זו לשנים ובין מחמת מ"ו וכן נתיקין י"ה משניות וגם בשיא מע"ש יעלה
 ויאכל ט"ו. אומר ששם ר' יוסף ג"מ טעמו ר' יוסף אומר. מלאכתן נכנסו טלבתן ועברו בירושלים וכן נכנסו.
 ועל ג"מ על. יחזור נכנסו יהודי.

כמו שהורמו דמיין. אי נמי אפי' כמו שהורמו דמיין אי מיני [לענין] שאר דברים
 אלא עלפי' קליטת מחיטות דרבנן. מקילין ב"ה. ואין הלכה כר"ס בן יהודה שלא נחלקו ב"ש וב"ה אלא על פירות שלא נגמרה מלאכתן כדברי

מלאכת שלמה
 וי"ל ר"ש בן יהודה אומר בשם ר' יוסי כך אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים
 בפירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום אף פירות
 שנגמרה מלאכתן כיוול' בן ח"ל ב"ש לא אתם אמרתם בפירות שלא נגמרה
 מלאכתן שיכול להפקידן להוליאן מידי תרומה ומעשרות ח"ל ב"ה אף פירות
 שנגמרה מלאכתן יכול הוא לעשותן תרומה ומעשר על מקום אחר פ"ה דתרומה
 ומעשר לא נעו חומה ע"כ בקי"ור. וכחכ שהיה יותר עיקר וחור ויישב גם
 גרסת הירוש' ע"ש: שיפדה מעשר שני שלהן. עדיין יש לו פדייה דכיון
 ללא נגמרה מלאכתן טלבו מודו ללא קלטו ליה מחיטות: יחזור מעשר שני
 שלהם ויאכל בירוש'. דקסברי ב"ש כמו שהורמו דמיין ורלו פני האומה ואין
 לו פדייה: יפדה ויאכל בכל מקום. דכיון דהו בעבליהו ללו כמו שהורמו
 דמיין ולא קלטו ליה מחיטות דקליטת מחיטות מדרבנן היא וכי גזר רבנן כי
 איחיה בעיניה בעבליה ללא גזר רבנן: בפ"י ר"ע ז"ל אי נמי אפי' כמו
 שהורמו דמיין ה"מ וכו'. אמר המלקט לשון הר"ש ז"ל ר"ש בן יהודה בשם ר'
 יוסף סבר מתנות שלא הורמו ללו כמו שהורמו דמיין דמוקי פלוגתייהו בעמרה
 מלאכתן ואמרי ב"ה יפדה ויאכל בכל מקום ודוקא לענין מחיטה לקטוה דרבנן
 אלא

תוס' ד פירות
 וי"ל דקמ"ל ש"ש ט"ו
 ד פירות נכנסין ויולאין
 בלשון זר. (ש"ל)
 ו במשנה ט"ו ענבים.
 כ"ו מקדים האגיס לענבים
 מפני שקדמין להיטבל וכן
 חלוקה בפרט מפני שבגם
 קדמת למוקדם. (מ"ב) *

י כין ישראל תפארת י כין
 (יב) דחסוד לחבל מעשר שני בטומאה: (יג) שהמעוה ממעשר שני
 דמאי דרוב ע"ה מעשרים הם וממלא שיש כחן ס"ס שמה מעוה הללו אינן
 מעשר דכבר עישר הע"ה ושמה זה הע"ה שחיללן על מעוהו ויאלץ פירותיו
 בעמרה: (יד) חון לירושלים והוא לריד להמעוה וחבירו רוצה להטיב
 עמו: (טו) דאף דפירות אינן נפרין בירושלים מעוה מתחלל שם: (טז) ר"ל
 הן עלמין דלא עדיף מלוקח מודי (פ"א מ"ה) דיעלו ויאכלו במקום: (יז) דמעוה
 בכסף ואי אתה פודו נקיבוה מקום הלכך משאכין שקלו חמשים מימיהו דין פדייה אפי' חון לירושלים. והיינו עמוה דעש"ג דשרי לטק מחיטה ופ"י דשיקר
 והלכך המעוה ויאלץ דלא שייכא בהו נזכה: ו ועברו במדן ירושלים יחזק וכו'. תשענה שהעבירין דרך ירושלים ויוליאן חון לירושלים. וקפס דלמה ליה למימני ס"ל ויאלץ לא שרי
 אס טובר להוליאן נכנסין לחון דלמ"ד כמו שהורמו דמי קלמיהו מחיטות ואקור. ודוקא לומר דלרשתא מני לס דלפי' דיעבד יסור דכ"ה פ"ה ט"ו כיון דעמו שהורמו דמי ס"ל כחכ מעשר
[משניות זרעים ח"ב] י"ג 19.

ובד"א. מ"י ע"ש הר"י.
ח' הלשבות. פתח סי.
ומה כה. וצונו לו בדין.

תוספות הדינים

לפרט נכנס ויאל כ"ד לעתון
ולחמוריו משא"כ ודלו חבור
וכת"ל דמ"ה דכ"ה וקמ"ל

תוס' אנשי שם

אלה לאשמו"ה הדין מדברים
שמיין בפנים והין חבור ולא
נחית כלל להבטיח המכל

זכרון הלך אחר הטעם. כן פירש דבריו
בכסף משנה ספ"ב מהלכות מעשר שני: [*בתרי הדינים וכו']. מ"ט
ה"ג ב' בחומות המדינה. עיין בזה בפ"ק דסקלים משנה ג: [בית
שנאי' אומרים הכל כלפנים. לטון הרמב"ם ומאמר בים שנאי'
הכל כלפנים לחומרא. וכן נתבאר
בחוספה"ה ר"ל שלא יפדה בהם מעשר
שני ולא יאכלו: [*ובית הלל אומרים
מכנגד החומה וכו'. מפשטא דמתני'
נשמע דלא חיכשת להו לבית הלל
בפתחיהן בין שכן לפנים או לחוץ.
ובסתם משנה דלקמן לענין דמקדש
מחלקין. ולריק לחלק בין ירושלים
למקדש. ולומר דשקדשו מתחלה
ירושלים כך קדשו וכשקדשו המקדש
כך קדשו. ושכן ר' יוחנן בחבורו של
הרמב"ם ספ"ב מהלכות מעשר
שני וז"ל בהם שכלל החומה שפתחיהם
לפנים זון החומה וחללו חוץ מכנגד
החומה ולפנים כלפנים לכל דבר.

ומכנגד החומה ולחוץ אין אובלים שם ואין פודין שם להחמיר. היה חללו לפנים ופתחיהן לחוץ ומכנגד החומה ולחוץ כלחוף פודין בו ואין
אובלין. ומכנגד החומה ולפנים אין אובלין שם ואין פודין להחמיר ע"כ. והטעם דהשתא נזיי אין שייך מקדש וירושלים מ"מ חיכה בתרווייהו
נפקוחא בענין פתיחיהן להיכן הוא. וכתיב הכ"מ דדברי הרמב"ם מהירושלמי והעתיקו להירושלמי וכתיב שמהוך דברי הרמב"ם נראה
שאלו נוסחא של ירושלמי הוזהר מכוונת ויש בה טעם אופר וק"ל עכ"ל. ולי נראה בלאו ה"ה דהרמב"ם אין הנוסחא מכוונת וק"ל חס העיין שם
ואין להאריך כאן. אך לפי שהרמב"ם בפירושו לא כתב כלום מן הירושלמי אלא הגיה המטעה בפשטו. ואחריו נמשך הר"ב. אפשר
לי לומר ששחזר פירוש המטעה לא היה לו אלא הנוסחא זו המשובשת והט"כ בחבורו נודענו לו נוסחא האכזרית ואליה הוא שכתב כן
בחבורו: מכנגד החומה ולפנים וכו'. מ"ט הר"ב וקדשים קלים. מהירושלמי. ודלא פירשו כך גבי אילין. משום דבשר אין רגילין
לאכול תחת אילין שהוא שומד באויר השמים אבל פירות ושא"ר דברים הנלקחים בכסף מעשר שאינן בשר רגילין לאכול באויר השמים תחת
אילין: [ח' הלשבות בעויות בקודש ופתוחות לחול. כה"ר דתנן במשנה ו פרק ב' דמדות דבעויות בעזרת ישראל ולאכול באויר השמים תחת
[והכא שפירש הר"ב ופתוחות לחול להר הבית והוא לשון רש"י דפרק כ"ד אילין ורש"י שם הוא בעזרת

קשים

והזיין לחוץ ופתחן לפנים מכנגד החומה
ולפנים כלפנים לכל דבר ומכנגד החומה
ולחוץ כלחוץ להחמיר הוא לחוץ אובלין שם
ולחוץ אובלין שם להחמיר ופתחתן
אלה אין פודין שם להחמיר ופתחתן
לחוץ מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ הוא לכל
דבר ומכנגד החומה ולפנים כלפנים להחמיר לחוץ פודין שם אבל אין אובלין
שם כיון דפתחן לחוץ הכי מ"מ לה צירוף הר"ש שיריליי"ז ז"ל אבל הרמב"ם
ז"ל סי' ע' בהם הנוספתא דב"ש אומרים הכל כלפנים לחומרא ר"ל שלא יפדה
בהן מעשר שני ולא יאכלו. ועיין הו צמ"ח שם ספ"ג דמעשרות: [ח' בניויות
בקדש ובחול ופתוחות לקדש ולחול. מ"פ בחוספתא כוון לשבת בית
העוקד דתנן במסכת תמיד ובמסכת מדות דלרבע לשכות היו צה ושתי לשכות
היו בקדש ושתי בחול ורש"י פססין היו שם להבדיל בין קדש לחול והיתה
פתוחה לעזרה ופתוחה נמי לחול. מכנגד הקדש ולקדש קדש משמע לחוץ
וגנותיהן קאי אבל בירושלמי לא קאמר הכי אלא דתוכן קדש דבתר דפתחן
דקדש שדין להו ונגותיהן תמן מכנגד הקדש ולקדש קדש ומתני' נמי דייקא
דתנן בגיטא דמתני' דנג בתר מקום הכיין שדין ליה ס"ר שלמה שיריליי"ז
ז"ל. ותוכן דקדשי מתני' מ"פ בירושלמי אליהו דר' קיבא דהיינו דוקא
לאכילת קדשי קדשים אבל אין מוסטין שם קדשים קלים והנכנס לשם בשומאה'
פסול וכן כתב הרמב"ם ז"ל סי' פ' שני והוא הפך ממה שפירש כאן במשנה.

ובירושלם הלך אחר הטעם. כלומר חף אחר הטעם: בתי הבדלים.
שעולרים בהם שכן רובליים היו לעשות בהם הללו בחומת המדינה:
שפתוחיהן לפנים. מחומת ירושלים וחלון חוץ לחומת ירושלים: מכנגד
החומה ולפנים כלפנים. ואובלים שם מעשר שני וקדשים קלים. ואין
פודין שם מעשר שני: מכנגד החומה
ולחוץ כלחוץ. ואין אובלים שם מעשר
שני וקדשים פודים שם מעשר שני:
[ח' הלשבות בניויות בקודש. בעזרה:
ופתוחות לחול. להר הבית: ונגותיהן
קודש. והוא שהיו נגותיהן שוח לקרקע
העזרה. כוון שהיה הלשכה בשטע
ההר שאם אין נגותיהן שוח לקרקע
העזרה קיימה לן רעלוות ונגות לא
נתקדשו: תוכן קודש. לשמירת קדשים
קלים ולאכילת קדשי קדשים ולהחייב
עליהן
מכנגד הקודש ולקדש. קודש. תוכן ופתוחיהן
לחול. חול:
שפתוחיהן לפנים נ"ש שפתוחיהן לפנים בשי"א ומה שנינו למא' [ח' הלשבות בניויות נפחוס הלשבות בניויות.

הדין. שפתוחיהן לפנים נ"ש שפתוחיהן לפנים בשי"א ומה שנינו למא' [ח' הלשבות בניויות נפחוס הלשבות בניויות.
ומכנגד החומה ולחוץ אין אובלים שם ואין פודין שם להחמיר. היה חללו לפנים ופתחיהן לחוץ ומכנגד החומה ולחוץ כלחוף פודין בו ואין
אובלין. ומכנגד החומה ולפנים אין אובלין שם ואין פודין להחמיר ע"כ. והטעם דהשתא נזיי אין שייך מקדש וירושלים מ"מ חיכה בתרווייהו
נפקוחא בענין פתיחיהן להיכן הוא. וכתיב הכ"מ דדברי הרמב"ם מהירושלמי והעתיקו להירושלמי וכתיב שמהוך דברי הרמב"ם נראה
שאלו נוסחא של ירושלמי הוזהר מכוונת ויש בה טעם אופר וק"ל עכ"ל. ולי נראה בלאו ה"ה דהרמב"ם אין הנוסחא מכוונת וק"ל חס העיין שם
ואין להאריך כאן. אך לפי שהרמב"ם בפירושו לא כתב כלום מן הירושלמי אלא הגיה המטעה בפשטו. ואחריו נמשך הר"ב. אפשר
לי לומר ששחזר פירוש המטעה לא היה לו אלא הנוסחא זו המשובשת והט"כ בחבורו נודענו לו נוסחא האכזרית ואליה הוא שכתב כן
בחבורו: מכנגד החומה ולפנים וכו'. מ"ט הר"ב וקדשים קלים. מהירושלמי. ודלא פירשו כך גבי אילין. משום דבשר אין רגילין
לאכול תחת אילין שהוא שומד באויר השמים אבל פירות ושא"ר דברים הנלקחים בכסף מעשר שאינן בשר רגילין לאכול באויר השמים תחת
אילין: [ח' הלשבות בעויות בקודש ופתוחות לחול. כה"ר דתנן במשנה ו פרק ב' דמדות דבעויות בעזרת ישראל ולאכול באויר השמים תחת
[והכא שפירש הר"ב ופתוחות לחול להר הבית והוא לשון רש"י דפרק כ"ד אילין ורש"י שם הוא בעזרת

מלאכת

חמימות חיכה בעלגו בין בפנים בין בחוץ חלא לקולא וחדא לחומרא חומר
בפנים מבחוץ שבחוץ יכול לפדות בפנים חיבו וכול לפדות קלפני ליה ממוחיות
וחומר בחוץ מבפנים בדחוץ ארנו נאכל בלא פדיון ובפנים אכלו בלא פדיון וא"כ
פליגא להייהא דמפכת מעשרות כ"ט מהטעם דתנן האם וירושלם הלך אחר
הטעם ואמר' התם בירוש' דאי עיקרו לפנים והטעמו דרך עיקר דכבר קלמו
עיקר ומקוין לה כ"ט דהכא. ובפ' אלו הן הגולין רמין להו אהדדי ומשני
דמתני' דהכא כרבני ומתני' דתם כר' יהודה ור' יהודה חית ליה גבי מעשר
שני דבמעשרה הלך אחר פתחה ובאילין הלך
אחר נוטרי' ביש"א הבל כלפנים.
דשפתחן תוך ירושלים דמעשר שני הנכנס
בו דרך פתח נכנס קולפנין ארתי פתחן
ובשפתחן לחוץ כיון דכל חלון לפנים אין
דרך להניח מה שמכניסין לבית שפתח
אלה להכניסו לחלון ולקטו חלון והואיל
וחלון לפנים כלפנים הן ואובלין שם קדשים
קלים ומעשר שני בלא פדיון וכו"ש שאין
פודין שם. מכנגד החומה ולפנים כלפנים
כשכל חלון לחוץ אש"ר דפתחן לפנים
פסיסא דתן כלחוץ אלא כשהיין לפנים

כ"ד. שפתוחיהן לפנים נ"ש שפתוחיהן לפנים בשי"א ומה שנינו למא' [ח' הלשבות בניויות נפחוס הלשבות בניויות.
ומכנגד החומה ולחוץ אין אובלים שם ואין פודין שם להחמיר. היה חללו לפנים ופתחיהן לחוץ ומכנגד החומה ולחוץ כלחוף פודין בו ואין
אובלין. ומכנגד החומה ולפנים אין אובלין שם ואין פודין להחמיר ע"כ. והטעם דהשתא נזיי אין שייך מקדש וירושלים מ"מ חיכה בתרווייהו
נפקוחא בענין פתיחיהן להיכן הוא. וכתיב הכ"מ דדברי הרמב"ם מהירושלמי והעתיקו להירושלמי וכתיב שמהוך דברי הרמב"ם נראה
שאלו נוסחא של ירושלמי הוזהר מכוונת ויש בה טעם אופר וק"ל עכ"ל. ולי נראה בלאו ה"ה דהרמב"ם אין הנוסחא מכוונת וק"ל חס העיין שם
ואין להאריך כאן. אך לפי שהרמב"ם בפירושו לא כתב כלום מן הירושלמי אלא הגיה המטעה בפשטו. ואחריו נמשך הר"ב. אפשר
לי לומר ששחזר פירוש המטעה לא היה לו אלא הנוסחא זו המשובשת והט"כ בחבורו נודענו לו נוסחא האכזרית ואליה הוא שכתב כן
בחבורו: מכנגד החומה ולפנים וכו'. מ"ט הר"ב וקדשים קלים. מהירושלמי. ודלא פירשו כך גבי אילין. משום דבשר אין רגילין
לאכול תחת אילין שהוא שומד באויר השמים אבל פירות ושא"ר דברים הנלקחים בכסף מעשר שאינן בשר רגילין לאכול באויר השמים תחת
אילין: [ח' הלשבות בעויות בקודש ופתוחות לחול. כה"ר דתנן במשנה ו פרק ב' דמדות דבעויות בעזרת ישראל ולאכול באויר השמים תחת
[והכא שפירש הר"ב ופתוחות לחול להר הבית והוא לשון רש"י דפרק כ"ד אילין ורש"י שם הוא בעזרת

משינה ראשונה
ממי כה"ח חף אש עיקרו
וטפס טעמים בפנים ופתחן
וכן שפתחן ומלן גבי כתי
בדין או להטא בכה"ג לא
החמירו: וב"ה אומרים
מכנגד החומה ולפנים
כלפנים. פי' הר"ב ואובלין
שם מעשר שני וקדשים
קלים וכו' וה"ה צאלין
לעול גבי בני הכה"ם כתב גבי
אלין כלפנים לאכילת
מעשר וקדשים ועלות
מאוורס ט"כ. ובסתם
דחקה בתוס' יום טוב:
ח' בניויות קדש
ופתוחות לחול. הכא גבי
לשכות חלוי לכו"ב בתר
פתחן. ובירושלים בחמת'
לעול גבי בני הכה"ם לא
חלוי' בתר פתחן לפי פי'
הר"ב לעול וכן משמע
בסת' נכות ד"ג דמיינתי
בנייה"א ר"ה אומר בעמדה
הלך אחר פתחה ומשמע
הסת' דקדושה הוא
וחמת' פלוגי והסת' לפי
ירושלים מייני אלא
שמדברי הרמב"ם משמע
גם בבתי כה"ם קפדוין
אפתחן ולא אפתרש ענין

מעשר שני לא יאמר פרק ג

ב ובה"א. מיה י"ג פ"ג הלכות...
ה"א פ"ג כ"ג. ב"ד פ"ג כ"ג.
ז"א פ"ג כ"ג. י"ג פ"ג כ"ג.

תוספות יור"ם

משנה ט' במשנה] מעשר
שני שנתים לירושלים ומשנה
ט' ע"כ והואכל מעשר שני
בשומאה בין שהגוף עמא או
המעשר עמא לוקח דמיו לא
שעתה ממנו נקמא אודם
ש"אלם בירושלים קודם
שנפדה אבל אם חלם
בשומאה פון לירושלים לוקח
מזות מרדות הרמב"ם
כ"ג מהלכות מעשר שני.
(ממסכתא"ש י"ג):

[הר"ב פ"ג] ב"ד הלכות
ט' במשנה ע"כ. ה"א

תוס' אנשי שם

ב ובה"א פ"ג ב"ד הלכות
השומאה"ב' לאו ולד השומאה
ז"א. הוא שנת דב קפרא
ב"ד. ופ"ג א"ב השומאה
לאו דוקא אלא ר"ל כל שומאה
דאורייתא כמו א"ה"ט דהר"ן
אבל ל"ג בשל השומאה
מיימי מתיי"ג שנת השומאה
דאורייתא דייטו כמנע הר"ן
אבל ע"כ המ"ס הר"ם. וכן
ירושל' דברי הר"ם כפירושו
אבל כחמור חכמ כה"כ
(ו"ג פ"ג ב"ד) כ"ל דמ"ט
דמהלוקת ר"י וכן קפרא
הוא אם ראשון עשה שני
מ"ה ע"ג והר"ם כתב
ח"ל והר"ם כ"י ס' ו"ב
ה"ה"ט' בו דמ"ה א"ב
או משק"ב' והוא תמוס
הדמיון הר"ם שם י"ה
ד"ן דבריו דברי הר"ם וכן
לא ידעת מה ענין ה"א לז"ל
ומשק"ב א"ן מתמאין ד"א
מ"ה"ת לכ"ן דולד השומאה
ה"ה"ת ע"כ ויכול להתפרש
כ"ה"ה שנת שנין דמ"ה"ת
מ"ה"ת ו"ג: בא"י שגבר
כ"ה"ת בו. ק"ל ד"ה"ג ה"א
כלום שנים דג"ה משק"ב
ק"י הוא שנה לנולד הת"ה
וכשנתים כלום נעשה
שנים מדברין כ"ה"ה הר"ם
כ"ה"ה מ"ה א"ה"ט ר"ב וה"א
א"ן עומת ההע"ש ה"א
א"ן שני ע"ש א"ה א"ה
בשרות ומעשר דיו כחולין
מ"ה"ה הר"ם שם ספ"א ולא
ידע"ה מה"ה"ן ה"א הר"ם
דבר זה דמ"ה"ה לא פ"י מ"י
וה"ס' לא תבז אלא ק"ן
ה"ה"ה"ה דמוקי לה בן קפרא
בולד השומאה מדבריהם וה"א
א"ה"ה ד"ל כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג
הע"ש גופו נשק"ב
עמא"ן דמשק"ב תמ"ה
והמעשר מש"ש שני ובה"א
מתפרש מ"ה דברי הר"ם
חמור פ"כ מ"ה מ"ה א"ה
כלום שנתמא"ן משק"ב
מ"ה"ה הר"ם לא מתוקמ"ה
ד"ה ומה"ה"ה מ"ה לא קמי
אלא בולד השומאה וה"ה"ה
ה"א ולא דולד ולא ידע"ה
אח"ה לא הע"ר בזה מ"ה"ה

עליהן משום שומאה: ב באב השומאה. שכן וכילה וכיולא בהן: בולד השומאה. הוא וולד השומאה שנגע באב השומאה שהוא עמא מדאורייתא אלא בולד השומאה דרבנן כגון שנגע בכלים שנטמאו במשקין: יפרה. דמעשר שני שנטמא פודין אותו אפילו בירושלם דתשיב (דברים יד) כי לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה כדכתיב (בראשית ו) וישא משלות מלח פניו לחינם: ויאכל הכל בפניהם. שלא יאמרו ראיתו מעשר שני שנכנס לירושלם וילא מפני שיש קול למעשר היואל. אבל אין לחוש כשפודים אותו שמה יאמרו ראיתו מעשר שני שנכנס לירושלם

תוספות יור"ם
קשים שהוא בין הר הבית ועזרת
אנשינו: ב באב השומאה. פירש
הר"ב שכן וזבלה וכיולא בהן. השטין
בריש מ"ס' כלים: ר [רבי יהודה
אומר יקבר. עיין במשנה דלקמן]:
בחו"ן ט. ובה"א הכל יפרה ויאכל
בפניהם ט. ר הלוקח בבכ"ף מע"ש שנטמא ט. יפרה. רבי יהודה אומר יקבר.

ח"ג. ב יפרה ויאכל הכל ג"ס יפרה הכל יפרה ויאכל הכל ג"ס י"ד.

התנה האויל וכנסם והרי הוא עטור דאורייתא יאלל בפנים: ר הלוקח בבכ"ף מעשר שני. פירוש שנקט מדמי מעשר שני: יקבר. האויל

מלאכת שלמה
וכתב ה"ר שמשון ז"ל צ"פ איזוה מקומן מס' כבטיות בחול ופתיחות לק"ט
לאין שומאין ואין חיובין והאי לזכולין לפי שההורה בנתה אכילות הרבה דתתיב
בחרר אכל מועד יאללוה ע"כ: ב בין בפנים בין בחו"ן. בין שנטמא
בפנים בין שנטמא בחו"ן נחלקו ג"ס וז"ל: ב"ש"א הכל יפרה ויאכל בפנים
חוץ וכו'. כ"ל. ומתני' ר' יהודה היא אבל ר"מ מוקי פלוגתא דג"ס וז"ל
בנוגע אהרינא בתוספתא דספ"א דמעשר שני ור"ס בן אלעזר מוקי לפלוגתייהו
בנוגע אהרינא ור' אליעזר ור' עקיבא אית להו סברות התורה כהנהו סברות
לאית ליה לכל חד מיימיהו כ"פ בחרר לשקלים גבי שטר קדשי קדשים: ב"פ

ר"ע ז"ל וצירוף מוקי לה כגון שהכניסו ע"מ שלא יקלטו מחילות וכו'. אמר
המלקט כתב ה"ר שמשון ז"ל והדר פירך בירושלמי אמו מעשר שני שהור
שהכניסו ע"מ שלא תחפשו מחילה אין מחילה תוספתו כלומר והאי נמי דבר
הורה פטור ע"כ: ר' יהודה אומר יקבר. מפ' בירוש' מ"ט ד' יודע'
אמר קרא הכסף כסף ראשון ולא כסף שני אלא איש מתיון קל ומטור והוא
אוחיב לון ק"ל כלומר לדידי אית לי קרא לדידכו ק"ל פריבא הוא וכו' הר"ן ז"ל
כ"פ בני העיר עממא דר' יהודה דאמר יקבר משום דלא אליס למחפס פדיוניה
כמעשר נופים ע"כ והוא פ' רש"י ז"ל שם בפסחים. וחוס' שם פ' הובב כהנו
דבבב

יבין תפארת ישראל יבין

ל"ז כמה ושרן וכדומה והפ"י בנטמא בזה שנגע בהן: (לח) לאו
בולד שומאה דל"ו ר"ק ר"ל בולד השומאה דרבנן כגון שנגע בכלי
שנטמא במשקין דדוקא בולד בכה"ג מודו ב"ה: (לח) ר"ל שנטמא
בחו"ן וחמ"ס הניסו: (ס) ר"ל הפירות והבריון דמע"ש שנטמא נפי'
אפי' בירושלים ואעפ"כ נאלל רק בפנים שלא יאמרו ראיתו מע"ש וילא
מירושלים ולא חייש' שאמרו ראיתו מע"ש נפדה בירושלים דאין קול

לו דפשטא דמתני' לא משמע הכי וגם בירושלמי לא מוכרע"ה. והפ"ש נומר
דבקדושת עורה להכי אולי' גמר פתחן דלשכתן קפיד רחמנא אפתחן כדאמרי'
במ"ס' וחיים ד' ל"ה שלמים שמתן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין שהאמר
ומטמו פחה וגו' וה"ה מתן ספ"ג דחמ"ד לפנין כל הקדשים ומיהו לפי מה דמפרש
בגמ' דרבחים ד' ל"ז דהא דהולקין אהר פתחן אינו אלא לאכילת ק"ל למוד
מטום דרבי קרא בחרר אכל מועד יאללוה אבל אין שומאין שם ואין חיובין
עליהן משום שומאה. א"כ מתיקרא לק"מ דאין ס"ל לא אולינן גס בלשבות
בחר פתחן אלא מוכן קדם דקמי לזכילה למוד דרבינו קרא. ומדכנתן אמרו'
התם דלוקר ליכנס בעומתא. ובמ"ה דמ"ה לפיל נמי מחמרין מדרבנן
כ"ה"ג. אבל לחייב על שומאה לא אפשר דמ"ה עולין לעזרה וכן לעזרת שם
הוי קדשים בחו"ן: ב"ש"א אומרים יפרה ויאכל הכל בפנים חו"ן בו. כי רק
פלוגתא דפלוני ג"ס וז"ל הכה פלוני נמי פ"ה דשקלים מ"ה לענין שריפת
קדשים עמא"ן. וכמו דפלוני הכה בר קפרא וכו' ויחנן בירושלמי דבר קפרא
כבר אב מן התורה ולד מדביתו ור"ה אמר זה וזה דבר מורה. ה"ל פלוני
התם. ויבנה קוג"ה דירושלמי דמקמי למר ולמר ה"ל איתא התם. ויבנה דבר
קפרא ור"ה לא פלוני בעיקר הדין וי וולד עממא אחרים מן התורה דה"ה"ש סבדי
דשני ופלוני הם עמא"ן ב"ה"ה"ה"ה"ה מן התורה כמ"ה הרמב"ם פ"ה מה"ה"ה
דין כ"ל. אבל פלוגתיהו הכה בזהו ולד פלוני ג"ס וז"ל שם ולדות שאין
עממא"ן אחרים מן התורה שאין אובל עממא אובל מן התורה אלא משק"ב וכמ"ס
ה"כ"פ פ"ק דפסחים מ"ה וכן המשק"ב אין עממא שום דבר מן התורה כמ"ס
הרמב"ם כפ"ה מה"ה"ה"ה אבל אדם וכלי שנגעו באבז והם ראשון עממא"ן אובלון
ומשק"ב כלשון הרמב"ם שם כ"פ. והיינו פלוגתיהו דבר קפרא ור"ה הכה.
דבר קפרא מוקי פלוגתא דג"ס וז"ל שם על דביתים שנטמא המעשר ע"י
ואכל ומקשה עמא. ור"ה מוקי לה בולד של מורה שנטמאוה על המעשר ע"י

אדם וכלי וכו'. וה"ה"ג כאן מפרש כבר קפרא בולד מדביתם. אלא מ"ה עוד כגון
שנגע בכלים שנטמאו במשקין. זה אינו מהירושלמי אלא מדבב"ב כ"כ וגם
הרמ"ם בפירושו כ"כ ולהתם דמקו כ"כ דאפי' נעמאו מאובלון ומשקין אין
עומתא ו' אלא מדרבנן כדפי'. ובפ"ה דשקלים מ"ה כ' הר"ב סתם דבולד
כהיבור מדאורייתא ולא בחר יומר אבל כוונה דכבא שמיירי ע"י ולד על
דביתים. וחז"ה"ש שם שנג דביתים אלו. וד"ע דשקלים שם מני מן פלוגתא דל"א
וכ"ה דפלוני א"ה"ה וז"ל סבר דלא סבר דאין חלוק בין נפדה בפנים ובין נעמא
בחו"ן אלא בין אב בולד. ור"ע סבר אין חילוק בין אב בולד אלא בין פנים לחו"ן
ומקום עומתוהו שם שריפתו ונראה דהא מודו ר"ה ור"ס דעממיייהו התם משום
דילא מתתא דביתים עומתא פלוגתא או להטותה שם: ויאכל הכל בפנים.
פ"ה ה"ב' שלא יאמרו ראיתו שאל וכו'. תשמע מלשונ דמעיקר הדין לא שייך
קליפתא מחילה נעמא שנפדה אלא דמיש"י במת יאמרו שם אין יודעין נעממא
ונפדה. אבל לא יסבן א"כ נעממא באב בחו"ן שכתב כיון שנגעם כשהוא כמא
לא קלטוה מחילות. אכתי כמ"ה דלג עממא לא שייך ביה איסור מחילה אלא שיש
דעומתא באב בחו"ן קלא אית ליה. אלא נראה שמה יאמרו לאו דוקא דב"ש
סבדי כל שקלטוה מחילות כשהוא עטור קלטוה אפי' נעמא אפי' ונפדה באיסורו ק"ה
וכן נעממא בולד כיון דמדאורייתא עטור קלטוה מחילות אבל נעממא באב בחו"ן
לא קלטוה מחילות. וב"ה סבדי דכל נעממא לא שייך ביה איסור מחילה אלא שיש
חילוק נעומתא ולד בין נעממא בפנים לנעממא בחו"ן ופיך פ"ה בירושלמי אי
עומתא ולד שייך ביה איסור מחילה כיון דמדאורייתא עטור א"כ נעממא בחו"ן
נמי ומוקי לה בדכתיבו פ"ה שלא יקלטוהו כמ"ה הר"ב ומיהו אפתי לא מחשב
דבשהור גמור מי מהני ב"י מלאי וה"ה מדאורייתא עטור קפרא לה בירושלמי
ומסיק הכ"ה"ה כיון דקליפתא מחילה דרבנן נעממא בחו"ן לא גזר ב"ה וז"ל
מו לא נריך לחוקמי שהכניסו פ"ה שלא יקלטוהו: ר' ר"ה אומר יקבר. וה"ה
ה

משום נעממא באב"ס בפנים א"ך נקך עממא דגלוא רק גזירה היא מותר להוציא לחו"ן כיון דכ"ה עמא דאורייתא ויכול
לפרושי מדאורייתא' אבל נעממא בולד השומאה בין בפנים בין בחו"ן נלאו רק עממא אסור לאכול כיון דמדאורייתא עטור גמור הוא ואינו יוכל לפרושי גמרי דמיסור ומכאן נראה שיש להחיל כל כ"ה כיון
בירושלים נכנסים מ"ה לא קפלו ודחי להוציא הפירות מקדושת המעשר להוציאו לחו"ן. כן ה"ס נראה לכאורה. והאפשר לומר דהמ"ה מחילה לקלוט דרבנן גם כעממא בולד השומאה אולי גזירה היא מותר
להוציאו דעם אחר וכו' ויבין דהצ"ח כיון וילא המעשר לחו"ן נגמרי על ידי הפירין: ד"ה רצין משנטמא בולד ע"י על מנת שלא יקלטוהו ע"י. והרמב"ם כתב
דלא

מעשר שני לא יאמר פרק ג

יא צבי. מה' שש פ"א פ"א

ועמרה מליתו וקנה פירות ממעות מעשר שני שזב לא יפדה: שכן נפדה שחור ברחוק מקום. שמעשר שני פודין אותו כשהוא טהור חוץ לירושלם כדכתיב (דברים יד) וכו' ירחק ממך המוקד וגו'. אכל הלוקח בכסף מעשר אינו נפדה חוץ לירושלם כשהוא טהור. דמין לעיל בפרק קמא מוזר יעלו ויאכלו במקום ואין הלכה כרבי יהודה: יא על ידי עורו. עש עורו: ר' שמעון אומר יפדה. ובהא קמיפלגי להנא קמא סבר אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. ורבי שמעון סבר פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. ואין הלכה כרבי שמעון: לקחו חי ושחמו וגטמא יפדה. הכא לא פליגי רבי יהודה כדפליגי לעיל בפירות הלוקחים בכסף מעשר וגטמא דכיון דלקחו חי אין לו ריחוק מקום לפי שיכול להוליכו בכל מקום שירצה הלך הוי כמעשר שני עלמא. ונפדה כשנטמא. כדרך שנפדה מעשר שני כשנטמא: רבי יוסי אומר יקבר. דמתמיר טפי מר' יהודה וסבר דלע"פ שקלחו חי דינו כפירות הלוקחים בכסף מעשר: לקחו שחמו וגטמא הרי הוא כפירות. וכי היכי דלפילגו הנא קמא ור'
תוספות חדשים
כ' דולד הפומלח מע שן
ונבלה וכן כ' הרמב"ם בש"כ
מה' מעשר שני דמן הבורס
אזיל לא תפיקה שנגמו בלא
פומלח אין מעמלאן דבר
אחר כמה שכתב הרמב"ם
כפ' מהלכות אבות הפומלח
י"ט. (ע"ט)

תוספות רע"ק
משנה יא [אות יג]
בהרע"ב ד"ה ר"ש
ובהא קמיפלגי והר"ש
כתב ופירש בירושלמי

תוס' אנשי שם
לא קשה טוהי הוא דהא
למיר' בפרק סוכה דמתחילת
לקלוט דרבנן וכיון שנטמא
בחור חילתו כעומלח
דרבנן לא גזרו פ"ב :

משנה ראשונה
הא ר"ח ס"ל בפ"ב
דקדוהין מתעשר שני
ממון הדיוט הוא אלא
שחייב לאוכלו בירושלם
וזה שאינו כחיו לאכילה
אחא לא שרי למוכרו
ויהנה דמיו לא שייך
לימיר בגדי לא פקעה
קדושה דממון הדיוט הוא
ולפדיון נמי לא חיי דהא
אינו ס"ל לא אלא
למתפסק פדיוט ואל"כ
אחא לא שרי למיכרו.
וי"ל דלא חיי לנפוש אדם
בשני אסור בהבילה
ובשיטה נמי לא חיי כי
הייב דאסור דמתאגל לבער
מתט בעמל כדכתיב לא
בשרי מתט בעמל
וקשה נמי היינו בשורה
מן העולם ומח"ש נמי
אסור להאכילו לבהמה
ואשפכת דלא חיי למירי
לעבוד טככים נמי אינו
רשוי למיכרו דהיי
כתחילתו ונחלא מנערו
ע"י מכירה זו. והלכך
יקבר אצל לא ישרפון
והיינו בישורו ואסור
אכל קטורה אינו מתעבר
מן העולם. ואח"כ
דבסוף מק' מתורה
חיישי' בקטורה דלמא

ואמר לו לרבי יהודה ומה אם מעשר שני יא יקבר על ידי עורו. עיין
עצמו שננטמא הרי הוא נפדה. הלקוח
בכסף מעשר שני שננטמא אינו דין
שיפדה. אומר לא אם אמרתם במעשר שני עצמו שכן הוא נפדה
בטהור ברחוק מקום (סד) תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאינו נפדה
בטהור ברחוק מקום (סג): יא צבי שלקחו בכסף מעשר ומה. יקבר
על ידי עורו (סז). רבי שמעון אומר יפדה (סז). לקחו חי ושחמו וגטמא
יפדה (סז). ר' יוסי אומר יקבר (סז). לקחו שחמו וגטמא הרי הוא כפירות (ס):
המשאיל
ד"ג. ו' ובה ג"כ טה וכל' ג"ל וז"ל. הרי הוא ניתמא הרי זה. בפרק ג' סדר ונדל' ופירו' וכן נמנו. ברחוק
עיתונו ובריוחין וכן נמנו. בכסף ניתמא בכסף. מעשר ג"כ משיש: יא הוא ניתמא הוא לו.

חזו לפדייה ועטם הדבר כיון דלקח לרבי סעודה מן הכסף ונלו אדעתיה דלא
היה קשה בעיניו להעלותו דהא חוץ לירושלם לא מני' אכיל ליה הלך קניסיהו
דיעלה ולא מני' פירק ליה דהא זולתו של מעשר שני ע"כ. ובחוספיה מתיים
אמר להו מני' שחמורה פולה חמורה מן העשר שני ע"כ. ובחוספיה מתיים
על בעלת מום ואינה יולאה לחולין להנזו וליעבד והקדש אינו חל על בעל מום
קבוע דקתני בפ' שני דבבכורות דכל שקדם מום קבוע להקדשין יולא לחולין לניזו
וליעבד אמרו לו ממקום שבת מה הלך תמימים אין נפדין ובעלי מומין נפדין
אין כאלו סהורין לא יפדו עמא'ם יפדו: יא בפ"י ר"ע ז"ל דת"ק סבר
אין פודין וכו'. כתב עליו ה"ר יוסף ז"ל בירוש' לא קאמר כן אלא הטעם
הוא דבעי העמדה והערכה אלא כשנטמא לא נעיי העמדה והערכה משום
דהוי כפירות ור' יוסי סובר דגם שחמו נעיי העמדה והערכה ע"כ: יקבר
ע"י עורו. דעשו אותו קדשי בדק הבית ליטען העמדה והערכה כשלקחו חי
וגראה דמיררי שלקחו לשלמים אבל לא לבשר תאור דכיון דנמירין בנ"ש לר"ך
לקחו שלמים דקדשי מוצח והוא לקח חיה דלא חיהא למזבח ולמיני עורו הוא
לקחו ולפדיון הוא עומד ודט ביה דין קדשי בדק הבית: רש"א יפדה.
אזיל לפעמים לס' פ' יש בקדשי מוצח ואינה נמי בירוש' דקדשי בדק הבית
לא היו בכלל העמדה והערכה ומוקי בהם קרא דהוהמיט והערי' גבי קדשי
מוצח ה"ר שיר"ז וז"ל. ופלוגתא דר"ש ורבנן במשנת כל הקדשים שקדשי
מום קבוע דנפ' עשירי לחולין ונפ' שני דבבכורות וכמו שכתבתי שם בחולין פ'
עשירי: בפ"י ה"ר עובדיה ז"ל דכיון דלקחו חי אין לו ריחוק מקום וכו'. כ' עליו
ה"ר יוסף ז"ל פ"ט זה שאמר אינו יודע לישב כי מה הטעם שאין לו ריחוק מקום
הרי הוא לקוח בכסף מעשר ואינו מעשר ע"כ: לקחו חי ושחמו וגטמא יפדה.
דף

מלאכת
שלמה
דנספרי מפי' טעמא דר' יהודה משום דכתיב הכסף כסף ראשון ולא כסף
שני וח"ה דבריה פירקי' אמרי' כסף ראשון ואפי' כסף שני וי"ל דה"ל כסף
על כסף אבל לחלו שני עממי' פירות על כסף לא וא"ל מה לי קרא בספרי
הא טעמא אחרינא אינו ליה לר' יהודה כגמתי' וי"ל דלמסכתא בעלמא הוא
ח"כ סרה וכתב לה קרא ע"כ. וטע' בפסחים כתבו לר' יהודה דדריש כסף
ראשון ולא כסף שני לכך אינו נפדה טהור בריחוק מקום ולא טמא בקירוב
מקום דתרווייהו מחד קרא נפקי מלא הכול שאלו ורבנן לא דריש כסף ראשון
ולא כסף שני וסברי דלקוח טהור נפדה בריחוק מקום וה"ה טמא בקירוב
מקום ומתני' דפרכינן מינה בפ' איזהו מקומן דלמכתן דלפ' חמור וכו' מדקתני
הלוקח בכסף מעשר שני שנמא יפדה שנממת מייה נממא און לא נממא לא
והיינו בריחוק מקום דה"ל מעשר עלמו נפדה ובענין אחר לא הוי ספלא חמור
מן העיקר אלמא לקחו לרבנן נמי אינו נפדה טהור בריחוק מקום תיר' ר"י
דהאם בפ' איזהו מקומן מיירי מדרבנן ע"כ. ועיין עוד שם בפ' איזהו מקומן
דבבכורות ז"ל. ואח"כ דמקאמר חמורה בלקוח וכו'. משמע דתמימי מודו
ליה לר' יהודה בזה כגון זו אשכחן בפ"ק דתמורה גבי והלא במוקדשין האומר
רגלה וכו' כמו שכתבתי שם בתמורה סימן ג' ונר"פ בהמה המקשה ע"ש.
ויתר מן העיקר וקשה לדודנהו נמי תיקי' מלינו ספלא חמור מן העיקר דמעשר
נוספה נפדה טהור בריחוק מקום ולא לקחו חמור רבניו שממון ז"ל דמעשר
עלמו נפדה כיו לקנות בדמיו בירושלם לרבי סעודה כדכתיב בקרא אבל אם
לקח פירות חוץ לירושלם כדי לאלם בירושלם ה"ל כאלו קנאם בירושלם דלא

יבין
תפארת
ישראל
יבין
(מר) ר"ל נפדה אפילו כשהוא טהור אם הוא חוץ לירושלים: (מה) כפ"ה
מ"ח דלמירין כמזיד ועלה ויאכלו במקום: (מו) עש עורו דאין פודין קדשים
לאכול לכלבים וכד יין סתם שקנה במע"ש ושקך פודו: (מז) דס"ל

תשח' אינו ואכיל ליה. היינו נמירין שיכול לבערו בשרפה והוא דלא אפשר בשרפה ע"כ לר"ך לקובנו ואין כאלו תפקה לומר מיתון שיקבו דחיישי' דלמא חיי למיכל מיניה ומח"ש הרמב"ם
רפ"ה דתמורות והוא אפילו בדבר שאין דרכו להאכל חי לר"ך לקובנו דזוקא דמדותב פתח כשאין דרכו לילאכל חי כגני להניחן עד שירקנו דליכא תקלה דתמורה עמאה מותר בקביעה אבל
מעשר שני טמא דאסור בקביעה ובכל הנאם בלוי' כמו שאסור לבער אפי' און נאכל חי איבה תקלה דסיכה ובאחר הגאון והע"כ דנפ"ק מה' אמרי' אם אין מקדש וירקנו התם בהמעשר טהור
לא מזלזלין ביה לקובנו דמתיה יבנה בהמ"ק ויהא נאכל. וכן לקוח פ"ה מ"ח אצל טמא ששלטם אינו רחוי יקבר. ויבז רחויי' שזם שכתבוו מעשר טמא אסור בקביעה כמו בבכורות א"כ
דכתיב אחר בנת' ביבמות ד' ט"ד מתן למעשר שנטמא שמתר בקביעה דכתיב ולא נחתי מתט למת הא לחי דומיא דמת שרי ע"כ. ולא נמא' שם חולק ע"כ. אבל לא מלאחי בחבורו של הרמב"ם
ששערין וז"ל. ופ"י לר"ך יבז בנתיה' אחאי יקבר ולא שרי למיכרו לצורך סיכה זו להאכל בהמה זו ויעיטנו לפינו' לצורך אלו. וז"ל דבנה משום דחיישי' לתקול דלמא חיי למיכל מיניה.
ונחית נמי לר"ך קטרה ולא שרפה דהיי לבערו אסור הא בכל זוכחה משמע זוקא שנתיה ממנו בטעם בישורו אסור כהדלקת הכרז וביולא זו אבל לשורפו דרך השקחה לא אשכחן. ומילתו
בטוק לתורה שני קולא בגמראין שאסור מותר וקבד"ל אסור ולמה נמירי במעשר אלא טולה תמוס תקלה שמה יהנה ממנו בבישורו אכ"כ. דבבל הנפשיין לא חיישי' מעשר שני קול לאו
לזביני כיון שגהלז' גזרים וממנו הדיוט הוא לר"י וכה"פ פ"י הכ"כ רפ"ה דתמורות לפנין דיוטס ומ"ח לשטת הרמב"ם רפ"ה דתמורות דבבר שאינ נאכל חי מיתון עד שירקנו. קול אחאי
פסקי רמתי הכא יקברו ולא חיי יקברו כי הטעם ודבר דגבי לבי בנתיה' דלקתן משמע דאפי' אינו נאכל חי יקבר. וב"ה דקשה עפי' לשי' הר"ש והר"ם שם דגבי יקברו לא חיישי' לתקלה כלל
ועי' נתי"ט ספ"י דסנהדרין. וד"ע ז"ל דתמורה עמאה מותר בקביעה משמע כן להדיא בתי' דיומא ד' ט"ז שכתבו כל הגאונים מותר בקביעה חוץ תמורה לז' ריב"ז"ה הנא דלמירי בקטורה דיבמות
מתין למעשר שני קולא בגמראין שאסור מותר וקבד"ל אסור ולמה נמירי במעשר אלא טולה תמוס תקלה שמה יהנה ממנו בבישורו אכ"כ. דבבל הנפשיין לא חיישי' מעשר שני קול לאו
הנאם שרפה בתמורה עמאה ע"כ ואינו יודע ליישב הא זילוף נמי מותר בה ספ"ק דפסחים: מ"ל לר"י ומה אם מע"ש עלמו שנטמא כו'. ללא ק"ו הנמיר הוא דלדבריה מעשר פלגו אלים
למיתפסק פדיוטו ונכח לקוח לא אלים למיתפסק פדיוטו וכתיב בהדי' בגמ' זכחים ד' מט' לר"י. אלא עיקר עממי' דר"י הכא דדריש כסף ראשון ולא כסף שני כמ"ה הר"ש דדריש הכי בספרי
ובכ"ה התי' שם ובגמ' ולית ל' לר"י הכא הכסף כסף ריבה כדאמר בפ' הדיק דהוא נמירי מלמנו כמ"ה הר"ש ובכ"ה. ומכמי' דעיי' נמי הכא הכסף ריבה והלכך אמרו לר"י אחאי לא דרשת
הכסף ריבה דגלי קרא דלמירי להפוס פדיוטו וכו' ק"ו פירכא להו ובלק' דעיי' נמי לר"ך והא דכ"ה הכא ר"ש וכו' ומה אם מע"ש עלמו שנטמא כו' אלא ק"ו הנמיר הוא דלדבריה מעשר פלגו אלים
ובילק' הוא נוסף בק"ו מה מעשר עלמו נפדה בשבור הלוקח אינו דין שיפדה. וליכא למימר שאני לקוח נמירי מלמנו אלא חייב קטור בירושלם חוץ לו פדיון במ"ה וכו'. דהא
בגמרא מעשר עלמו נמי נפדה אפי' בירושלם וטליף נמי לקוח שיפדה. וז"ל דתי' הוי פירכא דלקוח לא הוה לוי שעת פדיון מעולם: יא צבי שלקחו בכסף מעשר. פ"י

יב המשאיל. טס טס: עולות באחד ומאה. טס טס: המטות הנרות ק"ל:

חלופי גרסאות יב קקין גלים קקין.

תוספות חדשים [ה"ס ד"ה] זלף טי פי הקקנים כו' עכ"ל. א"ס כאשר הנהיגו כן הוא [היה] נשיות המננים וכל ספרי משניות האחרים נשמע כ"ז:

הדושי מהר"ח

פ"ג משנה זב [היו"ט] ד"ה זלף לתוכן סתם מ' הרע"ב כו' אבל הרמב"ם כו' וז"ל כו' ולא פירש שנתן אותן הקקנים פתוחה שאלה כל זמן שהיה סתם פי הקקנים הרי נתנם למעשר כו' ע"כ. נהגם למעשר כו' ע"כ. א"ש חזר ובפ"ו הרמב"ם אשר לפני כל זמן שלא סתם פי הקקנים אותן הקקנים הן ברשות המשאיל אבל אם סתם פי הקקנים הרי נתנם למעשר כו' ואפשר שהיה כך הגירסא לפני הרב תו"ש בפ"ו הרמב"ם שלפניו ולא חזר וה"ס ואם נתן כו' ולא פ"ל כי זמן שלא סתם פי הקקנים מ' כל זמן שלא נתנם שאלה ונפ"א אם סתם פי הקקנים לאפוקי נתנם למעשר לאפוקי אפילו אם זלף לתוכן סתם וכל זמן שלא נתנם ע"כ אמר שהיא ע"כ שאלה אף שנתן אח"כ לא קנה מעשר ודו"ק:

יב המשאיל קקנים למעשר שני. וז"ל הרמב"ם בפ"ח מהלכות מעשר שני מי שהיה לו יין של מעשר שני והשאיל קקניו לאחרו מעשר: [זלף. פירש הר"ב הכנים וכו'. עיין מ"ס ב"מ"ג פרק יט דשבת]: [זלף לתוכן סתם. פירש הר"ב שהכנים לתוכן יין של טבל וכו'.

ובן פירש הר"ס. ואין טעם יפה להלך בין רישא לסיפא אבל הרמב"ם פירש אף הסיפא בגוונא דרישא וז"ל ואם נתן לתוך הקקנים יין מעשר שני סתם ולא פירש שנתן לתוך הקקנים בתורת שאלה כל זמן שלא סתם פי הקקני' [אותן הקקנים נדרשות המשאיל אבל אם

סתם פי הקקנים] הרי נתנם למעשר וכתחייבו למכרם ולאכול בדמיהם מה שראוי לאכול בירושל' דבין מע"ש עכ"ל]: [משוגפן קנה מעשר.

הטעם מלאכת דאף על גב דלקחו חי לשלמים כיון דשחטו דמי לפרות לקוחין שנתמאו הואיל ומי לאכילה. ר' יוסי אומר יקבר כיון דלקחו חי לשלמים ובני העמדה והערכה אפי' שחטו קטטוהו רבנן ויקבר אבל אם לקחו שחטו אפי' ר' יוסי מודה שהוא כפירות שנתמאו ופודין אותו דהא לא קטלוהו שלמים לענין העמדה והערכה ולא זכי ביה מעשר כי הוי חי ובקדשי דקד הבית נמי ילפי' מקרי' צירוף' דלי אקדים מתח' דלא צעי' העמדה והערכה. הרי הוא לו

ור' יהודה לעיל בפירות הלוקחים בכסף מעשר הכי נמי אפילו כהא: יב המשאיל קקנים למעשר שני. מי שמשאיל קקניו להכנים בהן יין שקרא לו כבר סם מעשר שני: אע"פ שגפן. סתם פיהן במנופה אחר שמלחו: לא קנה מעשר. לא נתפס הקקן בקדושה מעשר: זלף לתוכן סתם. שהכנים לתוכן יין של טבל קודם שקרא לו סם מעשר: עד שלא גפן. אם קרא לו סם מעשר קודם שסתמן במנופה: אם משגפן. אם לחחר סתמן במנופה קרא סם מעשר: קנה מעשר. נתפס הקקן בקדושה מעשר וטעון חלול כמו היין אם בא לחללו על הכסף: עולות באחד ומאה. בשל הרומה יחידי אם נתרבו קקן של תרומה במאה קקנים של חולין ולא היה

יב המשאיל קקניו למעשר שני (א) אף על פי שגפן (ב) לא קנה מעשר (ג). זלף לתוכן סתם (ד). עד שלא גפן (ה) לא קנה מעשר (ו). משגפן קנה מעשר (ז). עד שלא גפן עולות באחד ומאה (ח).

שלמה כפירות ובלאו למחולקת ר' יהודה ורבנן. הר"ס שירי"זו ז"ל: יב המשאיל קקניו למעשר. פי' הר"ר יהוסף ז"ל שלא קנה אותם דלמי מעשר אלא שטעם נתינתו ע"כ. עוד כתב זלף לתוכן סתם וכו' משגפן קנה מעשר ו' והקקן קדוש כל זמן שלא שחו את היין אבל אחרי ששחו את היין גודלי יא' לחולין דלא נרע מאליו קטטו דמי המעשר שאל לחולין אחרי ששחו את היין ע"כ: זלף לתוכן סתם. שהכנים לתוכן יין של טבל עכ"ל ר"ע ז"ל. אג"ר המלקט

ישראל יבין

בגבולין אין הקקן טבל לין ולריך לפדות אח"כ גם הקקן. ואין לחלק ולומר בשלמא דהס בפ"א נתן מעשר מע"ש צעד הקקן. לפיכך בשלם בגלל הקקן לגבי היין לריך למכור הקקן ולאכול בעד משהו של קקן מאכל בתורת מע"ש. ומש"כ הכא אף ימול על הקקן סם מע"ש. והרי לא קנה בכסף מע"ש ז"ל כיון דא"ל להפריש יין בלי הקקן מה לי שקנהו לקקן ומה לי שהקדש בהפרישה. ומש"כ ברישא שהיה כבר על היין סם מע"ש קודם שמיאלוהו לא דמי לקקן שקנה בירושלים במע"ש. וכי כל כלי שישפוך לתוכו מע"ש יודק גם הכלי בקדושת מע"ש: (נח: בנהערב קקן

ראשונה

נחפשו הקקנים למעשר וכו' ואינו יודע ליישבו לדרכה משהו אפ"כ כי הכי דהס אין הקקנים מעשר אבז היין ה"ל אינם מעשר. ונראה הטעם דהא דלחמי' בפ"ק דכרי יין סתומים ילאו הכדים לחולין וסתומות לא ילאו היינו משום שדרך היין מיד שמכניסין אותו לכד או להניח סופתיו פיהו מיד כדי שלא יפוג טעמו ויחמו והלכך אם מוכרן סתומות ודאי דעתו למכור הכד ג"כ אבז היין שאם היה דעתו לערות היין לבלוי' של לוקח לא הוה ערום סתום במנופה הואיל וסופו לפתוח אלא הוי מכסי' בטיטו כל דכו. ואם הם פתוחות היינו שאלו סתם במנופה אלא בטיטו כל דהו היינו דעתו למכור היין ולא הקקן ואינו מתקפיד על הקקן אפי' מכרו אח"כ סתם היין עם הקקן ולא פירש אלו נתן הקקן לא יאל הקקן לחולין דודאי חושב לטעמו דמי הקקן בפני עצמו ונמצא שנתן הקקן דמי מעשר וריך לאכול בגדו. והשתא הכא כשקרא סם עד שלא גפן הוי כאלו פירש בהדיא שבמורה שאלה טעמם דא"כ דרך לסתמן במנופה מיד. אבל קרא סם לאחר שסתמן אפי' דמדינא ודאי לא חיל מעשר על הקקן מדרכי' גזיר' ז"ל אנו מטיבה דלי אחרת בסתומה אין הקקן מעשר אחי למיטעי נמי גבי מטיבה כשיבא לוקח דמי מעשר ויקח מביית סתומה במקום שדרך למכור פתומות דלחמי' בפ"ק דלא יא' לחולין ויטעה לומר שאלה לחולין כמו בקריאת סם דהכא. אבל עד שלא גפן לא גזרו אנו מטיבה דחיות פתומה. דכל שלא גפן הוי כפירש בהדיא שחטו ונתנם למעשר ובמפרש בהדיא לא גזרו. ובזה מלאנו עטם הא דלחמי' בירוש' שכל הדיוט האלו דקחתי מתני' שיש חילוק בין עד שלא גפן בין משגפן אינם אלא בין אבז גפן ודבש וזכר והומין אין חילוק בכל אלו הדיוטם דאפי' משגפן הוי כאלו לא גפן ופסקין ג"כ בהמ"ס פ"ח אלא חפרש עטמא מה בין יין לשאר משקין ולחמי' דפי' ינחא דכל עיקר החילוק בין כדון פתומות לסתומות דא"כ הוי מניחין בלא סתומה ומנופה. והא לא שאלו אין שיהא סתם דלחמי' לא לקוחות שאלו פוגע טעמו ויחמו ובשאר משקין כיוצא בזה שיהא סתם בכל יין דכל עיקר טעם משגפן דהכא גזירה דלוקח סתומות דלמי' הלכך לא אמרו אלא ביו: מ' משגפן קנה מעשר. פי' הר"ר וטעון חלול כמו היין אם בא לחללו ע"כ וכו' הר"ר ובמלת לשון חלול לא שייך כפר' דהקקן אינו ראוי לחללו וכל שאינו מאכל לא חל עליו קדושת מעשר ולא שייך בו חלול כשיכנס דבר אחר לקדושה תמחו דגוף הקקן אין בו קדושה אפי' היה נקבה בדמי מעשר וכו' הכא שאל נתן שום דמים ומדינא לוכא דרעא דמעשר על הקקן

תפארת יבין

בממנה י: (נא) ר"ל שהשאיל קקנים שלו למע"ש שלו שחזק לירושלים: (גב) סתמן: (ג) ואין לריך לפדות רק היין: (נד) ר"ל אם שפק לתוך הקקנים יין טבל [גד משגפן בירוש' והוא כהמ"ס]: (נה) ר"ל אם קרא סם למעשר שני בקקנים עד שלא סתמן: (נו) דלא הקדים למעשר רק היין: (נז) אלוה"ק מ"ס רישא מ"ס סיפא כ"ל דהוקא בקרא סם לין שבקקנים סתומים דמי טפי לקונה קקנים סתומים בירושלים [כפ"א מ"ד]. ומפני שדרך להפריש מבור פתוח בהפרישה הרומה הו"ל דרך למכור פתוחות פ"ה מ"ד דלא הו"ל הקקן טפל לין ה"כ

משנה

ה"כ דקמפלני אם פודין קדשים להאכל לבלוי' וכו' הרמב"ם. וקשה דהכא פסקו הלכה כח"ק ולפול פ"ב מ"ד גבי כרטיין שנתמאו פסקו כהמיה דר' טרפון דתמנע דסבני פודין. וטוד קשה לפירושם מאי חריף דקטע כבי לתימי כהמיה דסתמא דמלחא קוין שלמים דמי מעשר כדלגילי פ"ק מ"ג וזב מה פ"ה כ"ב דקטע לקחו מי אין לו כיוצא בקטע וכו' הר"ב ג"כ זה אינו מיישב כלל אבל הר"ם כתב ע"פ הירושלמי לבי עבו אותו בקדשי דקד הבית וטעון העמדה והערכה. וז"ל לטעמי' בפ"ו דתמורה מ"ד דקדשי' דקד הבית לא צעו העמדה והערכה. והיינו דקטע' כבי דלוינו כהמיה לשלמים קדשי' מזהה היא ומורה ר"ס דחוקבר דקדשי' מזהה לבי' צעו העמדה והערכה. ובכתי נמי א"כ סיפא נקחו מי ושחטו ונעמא דלח"ק יפדה דלא חזיב כמת חלל כמו פירות דהא הוכרז לאכילה וכו' חשיב ליה כמת דכתי העמדה והערכה. ומיחו לקחו שחטו אפי' ר' יוסי מודה דהוי כפירות דלא שייך בכו העמדה והערכה כ"כ הר"ס וזין ח"ק וזין ר' יוסי סברי כח"ק דמתני' דלעיל דלקוח נפדה ולא כרי' יסודה. ונראה לפי פ' זה דח"ק אחר יקבר מתני' טעמי מהל דלחין פודין את הקדשים להאכל לבלוי'. וטוד אפי' למ"ד פודין דוקא בערפס דאפשר לה בהפמדה והערכה אבל מתח' לא. ור"ס בתמורה"ו פליג דלית ליה פודין להאכל לבלוי'ם וקדשי' דקד הבית לא צעו העמדה והערכה. והשתא ז"ל גבי כרטיין דפ"ב דכ"ל לחכמים יעדו לאו דכ"ל פודין לבלוי'ם דהא סתם מתני' ספ"ו דתמורה ופי' לחולין מ"כ תנן אין פודין אלא בכרטיין הקילו דתמנע דהס ועד שאלוין לרש"י מדוחק: יב המשאיל קקנים למעשר שני. פי' נתפס שהכנים בהס היין אחר שבמורה שאלה הוא נותנים כיון שפירש בהדיא גזר נתפסו לקקנים למעשר ואם זלף לתוכן סתם ע"כ. פירש בתורת שאלה גזר הולטין אחר קריאת סם מעשר אם קרא סם קודם שגפן או אח"כ. ונראה שבמורה שכתב שקרא סם לא כתבונו על הקקנים לא למעשר ולא לחולין אלא כמו שיאמרו חכמים אבל אם אומר שנתכוון לשם כך או לא שיהא חלולין אחר כוונתו. ומ"כ נ"כ טעם אחר שגפן אחרי קנה מעשר וכי נתנם להכנים לתוכן מעשר יתפסו ג"כ הם. ולא דמי להא דלחמי' בפ"ק דרי יין פתומות לא ילאו קקנים לחולין. סתם משום שנתן צעד הקקנים דמי מעשר והוי כקונה המעשר מעשר דבר שאינו לאכילה שדרך לאכול כגודו וה"ל לא ילאו קקנים מעשר שאלה לא חל על הקקנים שאין לחולין למעשר. ונחמי' להכ"כ ע"כ ע"כ טירוקלמי דמדמי לה לכדי יין סתומות דפ"ק שאלו הקקנים לחולין וכו' יח

ר' עובדיה מברטנורה מעשר שני לא יאמר פרק ג תוספות יום טוב עז

צינונים

תורם מאחת. אם פ"ג ס"ה.
י"ג ובה"א. אם פ"ה ס"ב.
כ"ג ס"ג כ"ג

חלופי גרסאות

ומשגפן נ"ג משגפן וק'
נפשו וי"א נפשו.
י"ג ספרה נ"ג וי"א ספרה
וכ"ה נפשו. לסבור נ"ג
וה"ו ליסבור וי"ג נפשו וכ"ה
נפשו.

תוספות חדשים

שגנה יג (ת"י"ג ר"ה)
במקום טו' והרמב"ם
מפרש כו' וחומה מ"ג ב"ק
כו' דרוקא כשפחה אף ל"ה
ע"כ. ולא ידענו מאי קשיא
ל"ה לעיל אמרין דהמכר
אילו מקדש על הקנקן כלל
ולא קיבל עטרו משת אלף
נתן ו' במהנה ולכן דוקא
במקום שדרכן למכור סחומות
וכסומות אמרין כן וי"א
לחולין אלף כלל מאי לענין
מכירה דלא לחולין הי"ט
שלא מנן לו ולריך להחיות
למכר וע"כ דוקא כשפחה
גלי דעיתו שפחה יחזיר לו
ולק"ט דר"ק ב"כ' הרמב"ם
וכתבנו ונתלש שאלה כן.
(כ"ד')

תוספות רע"ק

לח"ק יקבר הא אפשר
לפרושו להסיק. ולפירוש
ה"ש' דמפסס העמדה
החובה הוא נחא הול'
משה יב (אות [ד'
ברע"ב ד"ה משגפן
מקדשות בכ"ש' דחביות
סחומות מקדשות בכ"ש'
כראיתא פרק בתרא
דעירלה ט"ז:

תום' אנשי שם

י"ג ת"י"ג ר"ה במקום כו'
והסיגו הראש"ד דמשמע
דמפסס כדי כו' כ"ג ולגמחק
תינת ומערה וכלו' דמדברי
ה"ש' נראה שהמכר פותח
כדי שלא יאל הקנקן לחולין
והסיגו הראש"ד דמה היתה
י"ג למכר שהצטרפו לפתוח
שלא יאל הקנקן לחולין ולא
ידענו אמאי שבע"ש סתו"ט
עוד קוביא חברה שפחה
הראש"ד וי"ל ולא עוד אלף
אל פתח הפסוד (פי'
ללקח) שלא יאל לחולין
ויאל כנגד קנקנו (כ"ד)!

הטעם תמלא בפירות הר"ב במשנה דלקמן: י"ג במקום שדרכן
למכור סחומות. פי' הר"ב דה"ג צירושלים הקנקן טפלה לין
כדתנן לעיל בפ"ק. מ"ג וכלומר שלא הקפיד על הקנקן כשקאלו
ולפיכך אין לריך לאסל כנגד דמי הקנקן. והכי נמי בצבולים קנה
מעשר לקנקנים כשקרא שם בסחומות.

אבל במקום שדרכן למכור פחוחות
דצירושלים לא יאל הקנקן לחולין אף
כשמכרן סחומות כדתנן לעיל בפ"ק
מ"ד ולריך שיאלל כנגד דמי הקנקן.
לפי שהוליא מעות מעשר שני בקנקן
עלמו שלא נעשה טפל לין. הלכך אף
בצבולין אע"פ שקרא שם לאחר שגפן
וסחמון הוליל ודרך המקום למכור

דלקח דלפירושם לא יאל לחולין דהגן
[ועוד דבמה דברים אמורים לא קאי אלהמך ליה].
וכסומות אמרין כי הוליא
לחולין אלף כלל מאי לענין
מכירה דלא לחולין הי"ט
שלא מנן לו ולריך להחיות
למכר וע"כ דוקא כשפחה
גלי דעיתו שפחה יחזיר לו
ולק"ט דר"ק ב"כ' הרמב"ם
וכתבנו ונתלש שאלה כן.
(כ"ד')

הרמב"ם
לערות גנת וכתורם מן הגת דמי דחלק חביות לא חשיב חלק וכבית הלל
דכסמך אלף אלף באל לקרות שם אחר שפחה את פיהם לאו מוקף מיקרו וחסר
מכל אחת ואחת ע"כ וי"ל. ואמרי' עלה בחוספחה דכ"ל בשל יין אלף בשל
חומץ ושל זר ושל דבש ושל שמן בין גפן בין לא גפן לא קנה מעשר הקנקן:
י"ג בש"א מפרוהו וכו'. עיקר זו ההלכה כי כשמכר אדם יין צירושלים וקנה
ממנו במעות מעשר שני בש"ל שפוחתן הקנקנים ומענין אותם מכל מה שבגן
לנת ומוכר לנת ולא יאלו הקנקנים לחולין אלף אלף אם מכר היין והוא בקנקני
לא יאל קנקן לחולין ואמרו צ"ה שם היה דרכן למכור אותן הקנקנים סחומות
ומכרן

פיהן סחוס במגופה חשבינן להו כאליו סולן מעורבות זו בזו ועלוה
באחד ומאה דגין תרומה שנתערבה בחולין: *משגפן מקדשות בכל
שהן. והפילו אחד באלף אינן עלות וימכרו כולן לכהן בדמי תרומה
חוץ מאחת שבהן שנטולה הכהן בלא דמים: עד שלא גפן תורם
מאחת על הכל. דחשיב מוקף:

י"ג מפתח ועמרה לנת. אם נאל
לתורם מאחת על הכל אחר שגפן לריך
לערוחן לנת: ואינו צריך לערות.
דסגי להו בפתיחה כדמעיקרא: בד"א.
דאם לאחר שגפן קרא שם קנה מעשר
את הקנקנים: במקום שדרכן למכור
סחומות. דכ"ה ה"ה גוגל צירושלים

הקנקן
פסוחות. ואין הקנקן טפל לין לא קנה קריאת שם מעשר לקנקן. ודפירות הר"ב כן פירש הר"ם. וקשה דלפירושם לא יאל לחולין דהגן
קאי אקונה במעות מעשר צירושלים דפ"ק ועיקר דינא דאין קיימין ביה חסר מן הספר [*ועוד דבמה דברים אמורים לא קאי אלהמך ליה].
והרמב"ם מפרש לכולה מחני' לענין המוכר לין במעות מעשר שני דלביח שמאי כשפחה ומערה גילה דעתו שאינו מוכר הקנקן ויאל הקנקן
לחולין ולבית הלל סגי בפתיחה לגלות דעתו שאינו מוכר הקנקן. ובמה דברים אמורים במקום שדרכן למכור פחוחות מודים בית הלל דכשלא עירה מכר ג"כ הקנקן. ותימה ממנה"ג ג' בפ"ק סחומות במקום שדרכן למכור סחומות יאל קנקן
לחולין. ופירש שם לענין שלא קנאו בדמי מעשר שני לקנקן והכ"ה הוי הדין דדוקא כשפתחו אף לבית הלל: [*וענין עוד לקמן]. ובחבורו
ריש פ"ח מפרש לענין דהגן בפ"ק כדי יין סחומות מקום שדרכן למכור סחומות יאל קנקן לחולין. וקאמרי' ב"ש דלא מקרי פחוחות אלף אלף עד
שיפתח ועמרה לנת. וב"ה קאמרי' שאין לריך לערות וקאמר מחני' דכ"ה שדרכן לנת לב"ה מיהא לפחות במקום שדרכן למכור סחומות אלף אלף במקום
שדרכן למכור פחוחות אפילו מכרן סחומות לא יאל הקנקן לחולין. והסיגו הראש"ד דמשמע דמפתח ומערה כדי שלא יאל לחולין. וכן כתב

המלקט כן פי' ר"ם ז"ל אלף הרמב"ם ז"ל פירש יולף לתוכן סחוס מעשר אלף
שלא פירש שנתן אותן הקנקנים תורת שאלה למעשר וצרישא דלא פליג בין גפן
ללא גפן מיירי שפירש כדליא שהן לבד מוסלילם למעשר שני וכן פירש ר"ם ג"כ.
הרמב"ם ז"ל. ועוד פירש ז"ל משגפן מקדשות בכל שהן כדתנן בפ"ג דערלה
וחביות סחומות כדרי' שמוסרין בכל שהן. עד שלא גפן פי' קרא שם והכי
מיפרשא כולה מחני' צירושלמי. תורם מאחת על הכל דגין תורם מן המוקף
מיירי וי"ל אם באל לקרות שם בחביות של יין אם עד שלא סחוס את פיהם באל
לקרות שם תרומה ולהורמן תורם מאחת על הכל דגין דפחוחות הן ראיות

יכין תפארת ישראל בועז

פ"ג (א) אבר האזנן אשר בקיר מ"ג המשנה החמורה. הרבה יעשה
ועל היה לי להבין דעת רשתי ל"ע בפירושה הגרתיי אחכמה והיא
רחוקה ממני בעומתי. ומאן יחידי לן נגדא דפרחלא להבין ד"ק. דלר"ז דפלות'
דכ"ס וכו' ברישא מיירי לענין לתרום ממוקף וכדומה זה דעת ר' בא צירוש'
דקאמר על דהשני' קאי יע"ש. אלף לפי הנמסר לנו חלוקי המשניות לפי דעת
זה סכינה חריפה פסקי נכחי דתרומה מהדדי ספי הו"ל להחיל מ"ג ע"ס
דכ"ל וכו'. ב' ק' תו דהרי כל הבנות שפחה קחני ואין נמא דרישא מיירי
בתרומה וכד"ל מיירי בפודה מעשר. ואכל את רזה וכו' מיירי בקונה מע"ש
צירושלים אחמה. ג' הדין דלא יאל קנקן לחולין קאי אקונה במעות מע"ש
צירושלים. ועיקר דינא דאין קיימין ביה לאל קנה מעשר חסר לגמרי מהספר
קאי רחוי"ס. ד' לר"ב וראש"ד ז"ל היכן מנינו לשון להחזיר ולהוי משמע לשון
קמננות וכלות כדפרשו רשתי ה"ל צבאל אלף אלף להחזיר וכו'. ה' היותה חמיה
שכטלם פי' הר"ב בדברי ר"ם שכל עיקר הענין חסר מהספר וגם חבית למה לי
כולה מחתי' כמכר יין צירושלים למע"ש גם זה תמוה דהא מאן דכר שמי'מלכד
לפשי העול' וד' אלדי' יעורר לי צו פתח לבי וגאורתי ועורתי. ימלא פי חלתי:

קנקן תרומה בק' חולין: נמ) דמחשיב לא בטל אפי' באלף
וימכרם לכהן בדמי תרומה חוץ מאחד שנטול הכהן בנמס: (ס) וחשיב
מוקף (א): (א) לפע"ד קאי אולף לכו"ס סתם שמתלק צו במ"ב בין
גפן ללא גפן רק אגב גררר נקט כל הנכו גוונל דמתלק צו ב"כ
בין גפן ללא גפן והשתתה הדי לקמייחה דהא דבגפן קנה מעשר פליגי
צ"ב וב"ה דלכ"ה צריכה לקרא שם אחר שגפן ולא יהיו הקנקנים נקנים
למעשר לריך לערות לנת קודם שיקרא שם כיוון שכבר גפן וכבר היו
ראויין שהיו נקנין למעשר להכי לריך מעשה רבה שיהבטל מעשה הגפס
ולכ"ה סגי בפתיחה כמעיקרא [ולפ"ד זה דעת ריב"ל צירושלמי דקא' על הראשונה
השניה יע"ש: (ב) דלכ"ה בפתיחה סגי: (ג) ר"ל עם הכלי דמסוס
דכשמוכר עם הכלי מוכרן סחומין ספיר גלי דעתו' בפתיחה שאינו רואה
להחליט

כלל וכו' הר"ב סו"רך הגה"ה במשנה ולא הועיל לעני דעתת כחוני. והרמב"ם מפרש
הק' שהקשה רחוי"ס עליו יע"ש. ומרוב שיחוי ועשרי אמינוא אפחה אלף פחה' נפשי העול' וד' אלדי' יעורר לי צו פתח לבי וגאורתי ועורתי. ימלא פי חלתי:

משנה
א' לאו מדרבנן גזרס אמו קנה סחומות במקום שדרכן למכור פחוחות כדפי'
לעיל והתם גופס כמי אין קדושה בגוף הקנקן. אלף שגריד לאטל כנגדו ויכ'ס
הר"ם עלמו בפ"ק ת"ד. וי"ל דהי' קנה מעשר שגריד לאטל כנגדו וחילול לאו
דוקא: ובמשגפן מקדשות ככ"ש. והיינו חביות סחומות דתנן פ"ג דערלה ת"י.
הר"ם. וי"ל דחביות סחומות שחמרו הייט בחביות שגפן שכל החביות של יין
עלמס מדה אחת לכן ושיערו חכמים שגמדה זו מיקרי דבר חשוד וכל' בי"ד
ס' קל"ד ס"ב כה"ה דוקא חביות גדולות ושמות תכן איט חשוד והלכך עד
שלא גפן הייט שדעתו שלא לקיימו ככלי זה ועמיד לערותו לכלי אחר לא הוי
דבר חשוד שמה יערה לכלים קנאים. ומשגפן דגלי דעתו' דלקיימו ככלי זה
פשי והוי דבר חשוד וסייע נמי קעמנה דעד שלא גפן תורם מאחת כל הכל

קנקן
הרמב"ם

באר ובשם ס' הכתוב
 ט"ו' ט' והטעם כי ח"ל
 ט"ו ק"ד כד' וי' טעמות
 נקטום שדקן למכור פתומות
 י"א קקן לחולין ולפיך נדק
 המוכר לפתות ראשי הכדים
 כדי שלא יא' הקקן לחולין
 וי' ט' נ"ב' הכתוב דה"ק
 הלוקח וכו' י"א לחולין לפי
 שהקקן טפל לין מחרת
 שדקן במקום למכור בהנלטה
 הקקן עם היין והלוקח היין
 ח"ל לפיכך דמי הקקן למוכר
 לפי מנהג המקום ולפיכך י"א
 לחולין מחרת שהוא טפל
 לפיכך ח"ל ר"ה המוכר שלא
 יא' נבלע עמו הקקן עם היין
 ונ"א י"א הקנה הקקן
 י"א דמי לך לפרות כדב"ה
 גילה דעתו שאין רצונו למכור
 הקקן בהנלטה וכו' אם נקט
 מוכן דמי כד' דק' נ"ב
 הקקן לא י"א לחולין שאינו
 טפל לין וכו' מ"ט' הכתוב
 כדי שלא יא' הקקן לחולין
 כפי היין שאין רצונו של ה"א
 לחולין (ש"ל) ר"ה אבל
 כ"ו דל"א כ"ן כדב"ה וי"א
 נכון לגרוד דל"א כ"ן
 כדב"ה כ"ו' (לה"ל) :

בישנה ראשונה

הקקן עפלה לין הלך
 בגבולין נמי קנה מעשר
 וכו' וכו' הכ"ל וי"א
 מוכן דלדרכה יומא כי
 היכי דהסס אין הקקן
 נכד' אחר היין להיות
 מעשר כמורה ה"ל אינו
 מעשר והדרכה כ"ל הוא
 דהסס אפי' עתה דמי
 מעשר של היין עם
 הקקן אמר' דהדמים
 אינם אלא כדב' היין
 והקקן אינו דבמי מעשר
 והכא שלא קנה דמי
 למת ויחול מעשר על
 הקקן וכו' וכו' דכב"ה ז'
 הפרש הר"ב דק"ל
 אמשליל קקניו דלפ"ל
 ומלעשהו א"ס לר"ה לחמיר
 מפרס לה במוכר וקפ"א
 מליתיה דל"ס דמי מוקי
 לה בשליל. וכו' דהק"ה
 מו"ט ג"ה של ז' זה
 ונ"ס פ' הרמב"ם בפירושו
 ובתורו דמק אחד כתיב
 מו"ט ונ"ס כיון דלפי
 פירושו אין משנה ז' ענין
 לכאן וכפ"ה ה"ל למיתמי.
 ויחיר קנה לפי ששבו
 כחצו דה"ל מקולין ב"ס
 וחמיר ב"ה של ז' אינו
 חשוב פתומים שלא יא'
 לחולין עד שיפחה ועשר.
 ונ"ב' חמיר פתומות
 בפתיחה למיד ואינו י"א
 לשליל ומתא' ג"ה' הו
 קולא כפתיחה לבד חסדי
 כפתיחה ויחול לחולין
 אמתה נמי דכתיבם ז'ל
 י"ס פכ"כ בפתיחה דהא
 דמי כד"ה במקום
 שדקן כ"ו אלגזיל ק"י
 אמשליל קקניו עד שלא נפן
 נעמא כג"ל חל על משמר על הקקן
 שאינו רח"י למשק א' לאו משום
 גזרה אע"פ מוכר חנית פתומה.
 כיון
 שדקן

הרמב"ם סס בדיח ולמה זה כי מה הנאה יש לו בזה שלא יא' לחולין.
 וכתיב הכ"מ וי"ל דלא משום שיהא לו הנאה בדבר אלא אם רצה שלא
 יא' הקקן לחולין פוחח וכו'. ובסס ספר הבית מלחתי יראה כי דעת
 הר"ב כדי שלא יא' לחולין שלא יבטע עם היין שכיון שפתחו גילה
 דעתו שאין רצונו למכור הקקן. עכ"ל :
 * אבל אם רצה וכו' יא' קקן לחולין.
 לשון הר"ב ואפילו הקקנים שהומות.
 מדברי הרמב"ם שפירשו העתיק
 כן . וכבר כתבתי לעיל דמזריך לביית
 הלל שיפחה ואז יא' הקקן לחולין . והקשיה לשאלו דהוא דלא כסתמא

אבל במקום שדרכן למכור פתוחות (סד). לא
 יצא קקן לחולין (ס). אבל אם רצה להחמיר על
 עצמו למכור במדה (ס). יצא קקן לחולין (ס).

מלאכת

ומכרן פתוחות יא' קקן לחולין ואינו כריך לערות וכו' וימכור לפי שדרכן
 גילה דעתו שאין רצונו למכור הקקן ואם מכר במדה ואמר מדת כד וכך כדך
 וכך דמים יא' קקן לחולין ואפי' היו פתומות ודברי ר"ם אמת ואין חולק
 הרמב"ם ז"ל . ובתורו רפ"ח מפרשה כו' כמ"ט מ"ט . וכתב הר"ב יהוסף
 ז"ל ברוב ספרים גרסו' אכל במקום שדרכן לימכר פתוחות יא' קקן לחולין ועל
 כן גרסו לו לפי' כמו שפירשתי למטה דלא' זה הקקן שילף לתוכו סתם לחולין
 ואש"ג דלעיל תנא' לא קנה מעשר וא"כ ה"ל למימר גם כאלו לא קנה מעשר
 מ"מ לשון יא' קקן לחולין נמי אחי ספיר כלומר אפי' שקרא עם לקקן מעשר
 מ"מ היין דוקא נתקדש אכל הקקן יא' לחולין עכשיו ומחר ליהוק היין ממנו
 ולהשמש בו ואין כריך לחלל את הקקן אם בא לחלל את היין. ואפשר לומר
 נמי דאיירי דתנא' בסופא' לשון יא' קקן לחולין תנא' נמי ברישא' הכי ק"ל אין
 פירושם סוה כי זה פירושם לא קנה מעשר זה פירושם יא' לחולין אחרי ששתו
 את היין ואינו חומה כי במקום שנתן משות של ומשך שני צעבור הקקן אין
 שייך לומר שיהא לחולין תפק קודם שישתו את היין ואכל המשאלין אין שייך לפרשו
 אלא יא' לחולין תפק כי מה שיהא לחולין אחרי שהשתו היין אין צ"ל לפשוטו
 הוא כיון שלא נתן משת צעבור עכ"ל
 ז"ל : ואם רצה להחמיר על עצמו
 למכור במדה יצא הקקן לחולין .
 לא צ"ע למימר שימכור מעשר שני במדה
 דאין מעשר שני נמכר כדקתן בריש מלתיך
 דאין מוכרין אותו ואין מחליפין אותו
 אלא משום דאמר' בירושלמי כדפירשית
 כפ"ק דאם היה המוכר או הלוקח אומן
 נעשה לוקח קקן בפני עצמו ויין בפני
 עצמו ואין י"א הקקן לחולין מידי דהוה
 אומן ומשנן קרא עם לא קנה מעשר
 דכל היכא דבירושלם אין הקקן עפלה
 לין בגבולין נמי אין הקקן עפלה לין
 והשתא ה"ק אם רצה להחמיר על עצמו
 זה האומן שהוא מוכר במדה שגם היין
 בקקן וגפה וקרא עם ומן הדיון כיון שהוא
 אומן יא' הקקן לחולין ולא קנה מעשר
 אלא אם רצה יכול להחמיר על עצמו ה"ר
 שמשון ז"ל . וז"ל הר"ם שיריליו ז"ל מפתח ומערה לגבי בירוש' פליגי אמוראי
 אהי"א קאי פלוגתא דב"ס וכו' אי אמעשר או אמילתא דתרוומה דהיינו דקתני
 שולת בק"א אכל אדיון מוקף שהוא דין שלישי דלקיט מיטת פשיטא' ליה דחלוק
 בדיית לא שמייה חלוק דומיא דשקין גברין ולכ"ע אין כריך לערות . כד"ה במקום
 שדרכן לימכר פתומות וכו' י"ל לפרשן כן בד"ה דכי קרא עם אחר שגפן
 דקנה מעשר וריך' להתפסם משות חף כנגד הקקן אם בא לחלל בגבולין כשהיה

שלמה

אוחו מקום שגפן מנהגו שהקונים יין בחביות דרכן לקנותן פתומות ואין צורך
 להם לגדוקן שמוחוק אותו מקום שהיין הוא טוב הלכך צלל הקקן לגבי היין
 אכל אם המקום אינו מוחוק שייט טוב ואין אדם בטוח בחביות ללוקחם פתומה
 אלא"כ בודקה ופתומה וטעמה לא מהני אפי' שקרא עם אחר שגפן ולא יא'
 קקן לחולין כלומר לא קנה מעשר ואין כריך להתפסם משות בגבולין אלא כדכי
 הגרסה ה"ר יהוסף ז"ל ככב' בגיב
 ספרים ז"ב מלא לא אלא ס"ג
 אכל מקום שדרכן לימכר פתומה יא'
 קקן לחולין ואם רצה להחמיר וכו'
 פ"כ . עוד כתב פ"ה י"א זה הקקן
 שהשאל אפי' שגנפן לחולין כיון שדרכן
 הוא שגמכרין הקקנים פתוחות ודמי הקקן
 קנה בפני עצמו ואינו טפל לין א"כ
 גם כאלו גבי שאלם לא היו הקקן עפל
 לין אף לפרשים דגרסו לא יא' הו
 פירושם מנומנם ע"כ :

תפארת

להחליט הכלי למעשר : (סד) ר"ל שאין דרך למכור הכל . דסס אין הפתיחה
 הוכחה שאין חולה להחליט הכלי . דהרי במקום זה בין קד וכך אין דרך
 למכור הכלי עם היין . ולהבי לא נתבטל בפתיחה שהומות דמעיקרא .
 והמ"א מהניתי' לפ"ה מ"ג דבדרכן למכור פתומות וקנה פתוחות אין הקקן
 טפל לין ובדרכן בפתיחה אפילו בקנה פתומות אין הקקן טפל :

יביין

ה"ה גם זכ"ה עד שיערה לנת קודם שיקרא עם : (סו) ג"ל דר"ל דמדמות
 למכור מע"ט שדעתו להתפסם המשות בקדושת מעשר (כפ"ה מז וז' סס)
 וזה שהיה לו טבל בקקנים שהומות פתחן קודם שקרא עם משום שרואה
 להחמיר ע"ע למכור המע"ט א"כ"כ במדה שלא יחלטה המע"ט : (סו) ר"ל
 דכבה"ג בפתיחה לחודה סני . אפי' בדרך למכור פתומות מדפתחן על

דעת
 והעצם כדפי' בתתי' לעיל דעיקר חך מלתא דמשנפן קנה מעשר את הקקנים
 והוא כג"ל חל על משמר על הקקן שאינו רח"י למשק א' לאו משום
 גזרה אע"פ מוכר חנית פתומה . כיון
 שדקן

מעשר שני לא יאמר פרק ג

קודם קריאת השם גלי דעתו שאינו רוצה לחקותו למשפט. אבל בפסוק שנצטוו לכבוד פתוחות. אמר פתחו פתוחות. לא יצא הקנקן לחוץ. עד שחזור ויערה כולן לת. ורק אם רצו או לכבוד אח"כ המשפט במרחק או אמר במקום שנצטוו לכבוד פתוחות. גלי דעתו פתוחות לחוד שיצא הקנקן לחוץ; ולכבוד לא ידעין דרך במחשבתו תלמי. אמ"כ כל זה סייד בסתמא. אבל בפירוש שאין דעתו להקנות והקנקנים למשך מצי:

וכ"כ קנקן תרומה שנתערב בקנקני חוץ. דוקא בפתוחים בשל בק"א. אבל בסתומים דה"ל דבר חשוב דאפי' באפי' לא בשל. וכ"כ לענין תרומה. ככולם פתוחין תרומה מא' על כולן. ובסתומים צריך לתרומה מכל א' וא': **בשונה** י' בתן סבל למשפט לחוד קנקנים. ורצוה לתרומה מא' על הכל. אמ"כ שכבר סתם הקנקנים. אמ"כ מני בשיפתחם לחוד קודם קריאת שם. ולא נקנו הקנקנים למשער. הדוקא בדרך המקום לכבוד פתוחות. ולאבי כשפתחו

למכרו לשם חוץ. אלא סבל לפי כוונתו לומר עמם סיה מוכרו לפי דעתו סיה לומר כן אפי' לא קנה ממנו וקדשו. זהו ל"ל בטעם סתומותא ויחוי' ובמ"מ מילתא דר"ש לא משמע יין גמדה פשיטא דלין ממנו וכל חוץין שטמו

כלל דמיידי בחוץ. ולב"ד מילתא דר"ש אחי כפסטי' וקאי חלעיל מי שמוכר גמדה לא ילא הקנקן לחוץ ענה אפי' ר"ש למימך לא ו' בלבד ממכיר גמדה הקנקנים בכלל אלא אפי' לומר כלשון סיה יין זה אחי מוכר לך חוץ מקנקנים דסתמא י' משמע לטות חוץ מקנקנים שגם הם נמכרין לו בכלל הדמים שמקבל לו גם הקנקנים וממטון להדיעו שצריך לחבול נגד הקנקנים לא אמניין הכי אלא לקולא מפרשין דה"ל חוץ מקנקנים שאינם בכלל דמי המכירה אלא במתנה וילאו לחוץ:

מכאן שכלל אלא אפי' לומר כלשון סיה יין זה אחי מוכר לך חוץ מקנקנים דסתמא י' משמע לטות חוץ מקנקנים שגם הם נמכרין לו בכלל הדמים שמקבל לו גם הקנקנים וממטון להדיעו שצריך לחבול נגד הקנקנים לא אמניין הכי אלא לקולא מפרשין דה"ל חוץ מקנקנים שאינם בכלל דמי המכירה אלא במתנה וילאו לחוץ:

מכאן שכלל אלא אפי' לומר כלשון סיה יין זה אחי מוכר לך חוץ מקנקנים דסתמא י' משמע לטות חוץ מקנקנים שגם הם נמכרין לו בכלל הדמים שמקבל לו גם הקנקנים וממטון להדיעו שצריך לחבול נגד הקנקנים לא אמניין הכי אלא לקולא מפרשין דה"ל חוץ מקנקנים שאינם בכלל דמי המכירה אלא במתנה וילאו לחוץ:

תוספות יום טוב מעשר שני המולך פירות פרק ד עובדיה מברטנורה ציונים

פרק ד א המולך. דוקא עבר והולך ולכתחילה אסור להוליכו למקום למקום אלא פודו במקומו או מעלהו לירושלם: בשער מקומו. כשער המקום שהוא בשעת פדיון בין לקולא בין לחומרא: השבחה לשני. מה ששין בעיר ויחר הכריתו של מעשר שני. ומה שהולא להביאן מן השדה לעיר שלם מצינו: **ב פודין מעשר שני**. יכול לפדות אם ירצה כשער הוול כמפרש ואיל: במות שהחוננו לוקח. שהוא לוקח בזול כדי להשתכר: לא במות שהוא מוכר. שהוא מוכר ביוקר ביותר ממה שקנה: במות שהשולחני פורש. הבא לחלל פרוטות של מעשר על סלע. מחשב הסלע בפרוטות הרבה כשולחני הזה כשבא ליקח פרוטות מבני אדם ולתת להם סלע שהוא לוקח פרוטות הרבה: ולא במות שהוא מצרף. כשמצרף השולחני פרוטות לתת לבני אדם בחלוף הסלע עתה להם פחותא: בלא מדה ובלא

פרק ד א ויציאות מציתו. מסתברא דהוא הדין ממקום הוול למקום היוקר דרישא. דהא הכא נמי הוא ממקום הוול למקום היוקר. וכ"ש ממקום היוקר למקום הוול דרישא ליליאות מציתו. והרמב"ם סוף פ"ד מהל' מעשר שני העתיק המסנה כלשונה: **ב פודין מעשר שני** כשער הוול. בירושלמי מצינו ד' למה פודין אותו כשער הוול. מפני שכחוב זו ברכה: על פי עד אחד. לשון הר"ב בשמות לוקח אחד. וכן לשון הר"ם. וכלומר סומך בקי בשומא. וכן פירש רש"י בפ"ק דהנהרד"ק דף יד ע"ב ה"ד מעשר שני שאין דמיו ידועים פודין אותו בשלשה לקוחות. פירש"י סומרים בקיאים פורש"י. ולא במות שהוא מצרף. ואין פודין מע"ש אכסרה. את שרמיו ידועים יפדה על פי עד אחד. ואת שאין דמיו ידועים יפדה על פי שלשה.

א המולך. מ"י פ"ל מה"י מע"ש ה"ל: המביא. שם כ"כ: ב פודין. שם ס"ח: ואת פודין. שם ס"ג: שאין דמיו ידועים. פ"ל ית' פ"א:

פרק ד א המולך פירות למקום הוול. או ממקום הוול למקום היוקר. פודו **ב בשער מקומו**. המביא פירות מן הגוף לעיר. וכדי יין מן הגת לעיר. השבחה לשני: **ויציאות מבייתו**: **ב פודין מעשר שני בשער הוול**. במות שהחוננו לוקח. לא במות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורש. ואת שאין דמיו ידועים יפדה על פי שלשה. **ב פודין מעשר שני בשער הוול**. במות שהחוננו לוקח. לא במות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורש. ואת שאין דמיו ידועים יפדה על פי שלשה.

פרק ד א המולך פירות למקום הוול. או ממקום הוול למקום היוקר. פודו **ב בשער מקומו**. המביא פירות מן הגוף לעיר. וכדי יין מן הגת לעיר. השבחה לשני: **ויציאות מבייתו**: **ב פודין מעשר שני בשער הוול**. במות שהחוננו לוקח. לא במות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורש. ואת שאין דמיו ידועים יפדה על פי שלשה.

תוספות חדשים פ"ד משנה ב (ה"ר"ב דה"ל ע"כ שלש בו' אפילו אחד מהם עובד כוכבים אפי' אחד מהן בעלמ' ע"כ. ולי' הר"ם כפי' ואפי' יורה אחד מהם עובד כוכבים או בעל המזון ולי' מהתירו פ"ד ה"ל ר' ע"ש ושון **תוספות רע"ק** פ"ד משנה א (אית מ"ו) [במשנה] כשער מקומו] דוקא בריא' אבל בריא' פודין כשער הוול ירושל' ופסקה הרמב"ם: משנה ב (אית מ"ו) [במשנה] אכסרה היכה זו מציתו ג"כ ספ"ב דרמאי:

ה"י. א פודו ג"ל פודה. כשער בירושלמי בשער ודלי' כשעת זכ"ס נפיה הר"ב שם. ב לא ג"ל ולא. במות שהשולחני ג"ל ל"ז מלת כחוס. ולא ידועתמי לא. ואין צינולמי אין. את שרמיו בו' ג"לם את שאין דמיו נו' ומה שצויה ל"ז. יפדה צינולמי נפרה וכן נמנו. עד ג"ל ל"ז. **מסקל אלא כמה אתה טוחן בכרי זה או במלוא חפניו הללו: על פי א'.** בשמות לוקח אחד: על פי ג'. שמתים בקיין ואפי' א' מהן עובד כוכבים ואפי' **שלמה** שני בשער הוול וכו'. ובירות' איכא מנא דס"ל דדוקא פודין כשער הוול ולא כשער היוקר ע"כ: את שרמיו ידועים נפרה על פי אחד ואת שאין דמיו ידועים נפרה על פי שלשה. כך הגיה הר"ב יהוסף ז"ל: על פי עד אחד. לא גרסי' מלת עד וכן צינול' ליתא ולא כמפרש'י וכו' נמי מסתברא וכמו שכתוב בסמוך בס"ד. וגם הר"ב יהוסף ז"ל מחקה. ופי' הר"ם שירילי"ז ז"ל אמתי' פודין מעשר שני כשער הוול סאה של פירות מעשר כשבא לפדותה בכסף אין לשערה כפי מה שיריות החזני אלא כפי מה שיקחנה מן הגננין דדרך חזני ליקח בזול דהייט בין בשעת הוול

ה"י. א פודו ג"ל פודה. כשער בירושלמי בשער ודלי' כשעת זכ"ס נפיה הר"ב שם. ב לא ג"ל ולא. במות שהשולחני ג"ל ל"ז מלת כחוס. ולא ידועתמי לא. ואין צינולמי אין. את שרמיו בו' ג"לם את שאין דמיו נו' ומה שצויה ל"ז. יפדה צינולמי נפרה וכן נמנו. עד ג"ל ל"ז. **מסקל אלא כמה אתה טוחן בכרי זה או במלוא חפניו הללו: על פי א'.** בשמות לוקח אחד: על פי ג'. שמתים בקיין ואפי' א' מהן עובד כוכבים ואפי' **שלמה** שני בשער הוול וכו'. ובירות' איכא מנא דס"ל דדוקא פודין כשער הוול ולא כשער היוקר ע"כ: את שרמיו ידועים נפרה על פי אחד ואת שאין דמיו ידועים נפרה על פי שלשה. כך הגיה הר"ב יהוסף ז"ל: על פי עד אחד. לא גרסי' מלת עד וכן צינול' ליתא ולא כמפרש'י וכו' נמי מסתברא וכמו שכתוב בסמוך בס"ד. וגם הר"ב יהוסף ז"ל מחקה. ופי' הר"ם שירילי"ז ז"ל אמתי' פודין מעשר שני כשער הוול סאה של פירות מעשר כשבא לפדותה בכסף אין לשערה כפי מה שיריות החזני אלא כפי מה שיקחנה מן הגננין דדרך חזני ליקח בזול דהייט בין בשעת הוול

תוס' אנשי שם פ"ד א במשנה כשער מקומו וכן אם הפיחות במקום אחד והמטות נקרא' כולין את המקום השירות (ה"ר"א). ועי' נמ"ס לענין דה"ל. והוא מירושל' וכ"ס הר"מ. וע"כ דלא חשיב ליה בשל' דרמאי. (רש"י): ת"ל ד"ה ויציאות בו' ה"ה בו'. וכלו ק"ו הוא השתא מן הגנן לעיר דכתחילה עבדו יציאות מציתו ממקום דנצינולמי עבדו מבני ומשי' לא הארכו התא והרמב"ם לפ"ס. (ש"ל): **ב במשנה בכורת בו' ולא** כמות בו'. מהתי דבר והפכו כ"ה דדוקא לפדותו כך ולא כך דהואיל ונאמר בו ברכה כפי' המוט' בשם סידוס' אינו נטון להכרות זו כרות זו עד שילמדו ממנו להקריב את השער. (בו"ש): במשנה שהשולחני האריך דה"ל דכרחה לא כתובה אלא בפדיון מעשר שני גופיה. (ש"ל): בשבחה ע"ד אחד. וכולל לומר דלא לפרו' דלא חושה דמי סידי דמכרין בשאין דמיו ידועים או אחד מהן בעל המזון או נכחי ה"ל להכשר ס"פ עלמו או ע"פ ס"פ אחד משי' ה"י עד שיהא ראוי להעיד על אותו דבר. (ש"ל): ג"כ

יכין ישראל תפארת יכין

פ"ד א דוקא עבר והולך ולכתחילה פודו במקומו או מעלה לירושלם: **ב** מקום הפדיון אף שהולא הולאות הדך מכיסו א"ל השבח לפי חשבון רק בשבח הימכר כפ"ב מ"א כ"כ ע"ד הגזוק"ל. וכ"כ אי נימא דגם ברישא אינו מנכה ההולאות כמו בסיפא וכן מסתבר. א"כ אם ההולאות עממן אינו מנכה מוכ"ש

פ"ד א דוקא עבר והולך ולכתחילה פודו במקומו או מעלה לירושלם: **ב** מקום הפדיון אף שהולא הולאות הדך מכיסו א"ל השבח לפי חשבון רק בשבח הימכר כפ"ב מ"א כ"כ ע"ד הגזוק"ל. וכ"כ אי נימא דגם ברישא אינו מנכה ההולאות כמו בסיפא וכן מסתבר. א"כ אם ההולאות עממן אינו מנכה מוכ"ש

פ"ד א דוקא עבר והולך ולכתחילה פודו במקומו או מעלה לירושלם: **ב** מקום הפדיון אף שהולא הולאות הדך מכיסו א"ל השבח לפי חשבון רק בשבח הימכר כפ"ב מ"א כ"כ ע"ד הגזוק"ל. וכ"כ אי נימא דגם ברישא אינו מנכה ההולאות כמו בסיפא וכן מסתבר. א"כ אם ההולאות עממן אינו מנכה מוכ"ש

ראשונה אף זו: השבחה לשני. שכל שאין שנתו ניכר השבח לשני חלעיל רפ"ב אלא דהתם לא מני יציאות מציתו דההולאה הייט הקקן דמי עמיס מנכה מדמי מעשר והכא אפי' ההולאה אינו מנכה וקממא דככא פדיון לא מל שם מעשר בשעת הולאה עד שיראה פני הבית כדפי' פ"ה ת"ד: **ב ואין פודין אכסרה**. ואם הוא דבר שדרכו לימכר אכסרה נראה דמוכר ע"י ספ"ב דרמאי: ע"כ עד אחד. וביט לבין עלמו לא אפי' שדמיו ידועין. מתוס משלח וסייט דקרי ליה עד. ופי' רפ"ט דשנת גני מתסכו ס"פ עדים דאיבעיא לכו אוהו ומד או אוהו ומי ולא פשיט ליה מהכא דמאד קני אפשר דאלמי ענת המורוה: ואת שאין דמיו ידועים

פ"ד א המולך. פי' הר"ב דוקא עבר והולך ולכתחילה אסור בו' וכ"כ הרמב"ם ולא מלשון המולך משמע לנו הכי דאלא משתה סיפא דמני המביא פירות מן הגובין נמי נימא הכי וזה ודאי איט. אלא דינא עבדלמא קאמני דהאי המולך צריך לפדש לעבד. ונראה הא דלכתחילה אסור נראה כמולכו למוכרו ומעשר שני אינו נמכר. וכוד י"ל דמתי' משמע לנו דלא לכתחילה אסור מנקהמי ברישא מתקום היוקר למקום הוול והכר מתקום הוול למקום היוקר דהוי זו ואפ"ל זו ואיפכא כו"ל למיתני דרך לא זו אף זו. אלא המולך משמע דיעבד הא לכתחילה לא ובענין אסור לכתחילה הוי לא זו

פ"ד א המולך. פי' הר"ב דוקא עבר והולך ולכתחילה אסור בו' וכ"כ הרמב"ם ולא מלשון המולך משמע לנו הכי דאלא משתה סיפא דמני המביא פירות מן הגובין נמי נימא הכי וזה ודאי איט. אלא דינא עבדלמא קאמני דהאי המולך צריך לפדש לעבד. ונראה הא דלכתחילה אסור נראה כמולכו למוכרו ומעשר שני אינו נמכר. וכוד י"ל דמתי' משמע לנו דלא לכתחילה אסור מנקהמי ברישא מתקום היוקר למקום הוול והכר מתקום הוול למקום היוקר דהוי זו ואפ"ל זו ואיפכא כו"ל למיתני דרך לא זו אף זו. אלא המולך משמע דיעבד הא לכתחילה לא ובענין אסור לכתחילה הוי לא זו

ג' בעשר... עסקן מה פיי... עסקן מה פיי...

תוספות חדשים

ולשון זה משמע דלמך נכרי וגם אחד בעל המזון לא ודלא כהפטר ביבולמי דמפרש ג' כ"ג כ"ג כ"ג...

חרושי מהרי"ח

פ"ד משנה ג [חוי"ט ד"ה] ובין שנתן לו במתנה... פ"ה חוי"ט ח"ב הסבל קודם שהשיב לו ע"י...

תום אנשי שם

ג' כ"ב ד"ה מפני שהיא זכר בואר דמאי מהני שפיל להערים... ודמאי מהני שפיל...

בקהלים בשומא: שקרם. כהז כ"ב ג' ג' נירסא אחרת שקסם ודוגמא...

בבבל בתרא פ"ו מ"ג עשר קוססות. ופירש הר"ש כמו פרוי יקוסם ויבש דלחוקאל (יו"ט) וכו"פ סס גרש"ס: שהחליאו. ל' הרמב"ם ענינו שכהו או העלו חלודה ונשתנו מלאיין והואו כמו החלודו:...

שלמחה

וממחר יין שהקרים שהחיל להחמין עכ"ל ז"ל: שקרם. כמו שהקרים וכו"ה צברייה"ה כ"פ ד"ק דסנהדרין ד"ד שהקרים. נרסא אחרת במתינות שקסם מלשון פרוי יקוסם. וכתב הר"ר יוסף ז"ל שכן הוא בכל הספרים: שהחליאו. כמו שהחלודו הרמב"ם ז"ל אכן הכוונ שונים שהחלודו: ג' בעה"ב אובר וכו'. ומאוי דקשה אמתי"ה מהיהו דהבעלים קודמין מפני שהן מוסיפים חומש כתבומהו סס צערכין פ"ח מ"ב וצירוש"ל משני מפני שעל החומש יכול להערים וכדפי' ר"ע ז"ל וכן פי' ג"כ הרמב"ם ז"ל: בסלע ואיסר. האיסר הוא אחד משנה וחששים בסלע שהרי הסלע ד' דינרין והדינר ששה מעין והמעה שני פונדיונין והפונדיונין שני איסרין: הפודה מעשר שני שלו. ומלאתי שפירש הר"ר יונה ז"ל ר"פ ג' שאלנו שהפודה מעשרותיו יש לו להוסיף חומש כדי שלא יערים ויפדה אותה בפחות ממחוי דכתיב ואם נאל יגאל איש ממועשרו חמישיתו יוסף עליו ע"כ: ובין שניתן לו במתנה. ביבולמי איכא מאן דמוקי לה בפירות שהן עובלין למעשר וקסבר מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו למיין וכל זמן שלא הורם לאו מומן הוא לאיין שם ממעשר עליו ויתן במתנה ואיכא מאן דמוקי לה כר"מ דלית ליה בפי' יש בטר לאין מתנה כמכר אבל התם בקדושתן מסיק בפירות שהן עובלין למודה בהן ר"מ דלכתי' לא הוו מומן גבוה: בפ"ה ר"ע ז"ל ובין שניתן לו במתנה הסבל קודם שהפרישו ממנו וכו'. וכתב עליו הר"ר יוסף ז"ל פ' אוי ר' נראה ופי' דבריו היה לו לומר בין שנלד בשדכו ובין שקנה הפירות והפריש המעשר ובמסכת קדושין פ"א אומר בגמ' דליהב ליה בפוליהו וז"ל שך פירושו שלא נתן לו זה המעשר שני אלא ביבולמי דקאמר ליה

יבין ישראל תפארת יבין

לא: (יד) דסיתהרבה הקרן עדיף דחומש יכול להערים כלקמן ותו דלא קפדין בהוספת חומש. דכרי כל הגאח התוספת שלו הוא שאוכלו ביבולמי: (טו) הטבל דמעשר אסור ליתן במתנה כרפ"ק. ואי"ל דמיירי הכא באורישו דבש"ס [קדושין יד כ"ג] משמע דגם להורישו צפה אסור מדליתו שלו: כדי

ראשונה

אינו מוסיף חומש כדלמך ביבולמי הביאו הר"ם לקמן פדה לי משלך פדה לך משני אינו מוסיף חומש. ועוד אפי"ס שאמר ליקח בסלע יכול לחזור בו והפרישם אפי"ס דדוקא גבי הקדש אמרי"ו פ"ה דפרכין ממשכין מנכסיו ולא ממעשר שני: ובין שניתן לו במתנה. פי' הר"ב כשהוא קבל וכו'. וקולת משה אי בטבל מאי איכיא נקט מתנה לימני מכר דהוי כמותא עפי דליתו משה איכא מ"ד דליה

ואפי' אחד מהן בעלים: (" קרם. החמיל להחמין וגירסא אחרת שקסם ודוגמאו צבצב בתרא [דף יג:]: מקבל עליו עשר קוססות למאה: [ב] מפני שהוא מוסיף חומש. כדכתיב (ויקרא כז) ואם גאלו יגאל איש ממועשרו על שלו מוסיף חומש ולא על של חבירו: בסלע ואיסר. האיסר הוא ח' משקה וחששים בסלע: מפני שהוא מוסיף על הקרן. ותוספת כל שהוא דקרן עדיפא מפני שעל החומש יכול להערים כדתנן לקמן: ובין שנתן לו במתנה. הטבל קודם שהפרישו ממנו מעשר נתן לו במתנה דליתו מעשר שני לאחר שהפריש קיימא

בגון היין שקרם. ופירות שהרקיבו. ומעות שהחליאו (י): [ג] בעל הבית אומר בסלע. ואחר אומר בסלע. בעל הבית קודם. מפני שהוא מוסיף חומש (י). בעל הבית אומר בסלע. ואחר אומר בסלע ואיסר (י). את של סלע ואיסר קודם. מפני שהוא מוסיף על הקרן (י). בין שהוא שלו. ובין שנתן לו במתנה (י):

מעריבין

שקרים גר"ם שקסם. שהחליאו ג' שהחלודו וכו' נכסיו: ג' ואחר ביבולמי ואחר ביבולמי: את ביבולמי ל' שיהיה מוסיף פונדיונין שמוסר. חמישית גר"ם חמישיתו וכו' ביבולמי ונקטין. שהוא שלו בקדושתן משלו. ובין גר"ם בין וכו' ביבולמי ונקטין:

הביא צבלי דריש פרק המקדים שדור דמס' ערכין דיהיב טעמא דפריית הקרן עדיף שהוא עיקר מלוח פדייה ולא קפדין בתוספת החומש דגאח התוספת שלו הוא שהוא אוכל הכל ביבולמי: ובין שנתן לו במתנה. פירש הר"ב הטבל קודם שהפרישו וכו'. צפרק האיש מקדש דף נד ע"ב. ויהיב טעמא דסבירא ליה דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין. וכן פסקה הרמב"ם דריש פ"ה מהלכות מעשר שני. וקשה על פסקם דלעיל משנה ו פ"ג כה"ק לזכ"ה מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין. ומלאתי לבעל כ"מ צ"פ ס' י"ו שכתב ז"ל יש לתמוה היאך פסק רבינו שאם נתן לו את הטבל נקנה לו הרי הוא ז"ל פסק בזמנו דוכתי דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין. ותיקן הר"ר קורקוס ז"ל שסובר רבינו דדוקא להאי מלתא אמרו לאו כמי שהורמו דמיין דעד כאן לא אמר ר"מ מעשר שני מומן גבוה אלא דוקא כשהורם ונקרא עליו שם מעשר

מלאכת

הואל בין צעטת היוקר ותניא בתוספתא הפרס דינר כסף למעשר שני כמות שהטני לוקח ולא כמות שהוא מוכר פי' כשבא לפרוס הסלע על פרוסות ולוקח אגודות ירק יחלל כן אגודות על כך פרוסות וכן האגודות היינו מה שהטני לוקח מן הגנבים ולא כדרך שהוא מוכר. כמות שהטני פורט כשבא לחלל משות כסף או פרוסות על סלע וכו' שהטני מתלף הסלע לפרוסות או למעות נקרא פורט. ואז מקבל הפרוסות כשער בית המטבע ח' באיסר או ששה באיסר וכשרואו להחליטן בסלעים לנשים דרך לחת מעה פחות לפרוסות וכשמוקבל הסלע נקרא מתוף לשון לחץ שהלוקים רבים מקבץ ביודו לחלק אחד וקתי הכל דלמס שיש לו מעות ממועשר שני שיעור שני ובה לחלל המעות בסלע מונה מעות בסלע כמות שהטני לוקח לעמלו דהיינו כשלווקח מניה המטבע לפרוט ולא כמו שמוכרין והכי תניא בתוספתא המתוף דינר זהב למעשר שני כמות שהטני פורט ולא כמות שהוא מתוף. אין פודין מעשר שני אכסריה בשומא בלא מדה ובלא משקל פירות שהרקיבו או מעות שהחלודו כדתיא בתוספתא אין פודין מעשר שני אכסריה כיול היו לו פירות מרקובין ומעות מחלדין לא יאמר כמה אדם רואה ליתן צונבר זה וזמנה אדם רואה ליתן בכרי זה אלא אומר כמה אדם רואה ליקח לו פירות ככמה אדם רואה ליקח לו מעות בדינר. פירש ר"י ז"ל אומר כמה מעות חלודות אדם רואה ליקח בסלע ומחלל עליהן פירות ששוין סלע מאחר שאמר לו כי אלו המעות שוין סלע וכן כמה פירות מרקובין אדם לוקח בסלע. על פי אחד לוקח אחד בקי בשומא. על פי שלשה מפ' ביבולמי על פי שלשה לקוחות דהיינו סוכרים בקיאיין במקח

יבין ישראל תפארת יבין

ואפי' ח' עובר סוכים או בעלים: (י) שהחמיל להחמין: (יא) שהחלודו דבשלמא כשלא נתקלקלו היין והפירות והמעות הרי עבר שלהן ידוע. משא"כ כשתקלקלו לרין לאמור כמה גבר הקלקול ואין דמיין ידוע: (יב) מלצר דבאמר ד' גותן ה': (יג) הוא ח' מל"ו בסלע אבל בפחות מזה

משנה

ידועים יפדה על פי שלשה. ובהקדש אין חילוק ולפולס בני שלשה כפ"ק דסנהדרין: [ג] שהוא מוסיף על הקרן. פי' הר"ב קרן עדיף סבל החומש יכול להערים כלקמן פ"ב והייט כדתי' לקמן אומר לבנו סלע מכות ופדה לך כ' אפי"ס דהבא חזיקן שאינו מערים שהרי הוא אומר בקלע וטותו הוא עמלו. גם כזה שייך הכרמה שמה קיבל המעות מאחר וכשפודה לזוכר אחר

ואפילו לרי' דוק' מ"ד דל' אי' לפרש היינו כמחלל בודאי אלא שלא פי' לאו מעות אבל הכא מיירי בשומא לומר שמתין אם המעשר בכמה הוא שם לפירות ומי שמתין הוא ישר ויחללו) אלא טוהר שיעורו בסלע פי' נט וכו' וכו' כשעמרה דלא לריך לאפושי חומש מ"ה של סלע ואי' ר' ור' יקודם שהוא מוסיף על הקרן בודאי אבל כשהואו בעמלו ומוסיף למוסיף חומש גר"ם שהוא קודם כדי שיתברר מע"כ חס"כ קודם

ר עובדיה מברעורה מעשר שני המולך פירות פרק ד תוספות יום טוב עמ

צינים

1 משך ממנו. קומץ דין
יחזקתי פ"ק דמלכות. פ"ה
שם פ"ה הל"ג ח

הלופי גרסאות
שבבית גמל שיש לו
בבית: 1 ממנו נצ"ט היטנו
וטו נכסו וכו' נקמנו.
בסלע ומעיש פ"א וסלע
פ"יש ונ"ב בסלע וסלע
של מעיש. מחולין נ"ג פ"ג.

הידושי מהר"ח
דין אשתו ונושאי בלי
לא הידרו על זה וכו' ר"ג:
בבית: 1 ממנו נצ"ט היטנו
וטו נכסו וכו' נקמנו.
בסלע ומעיש פ"א וסלע
פ"יש ונ"ב בסלע וסלע
של מעיש. מחולין נ"ג פ"ג.

במ"ד פ"ג: ן גותן לו סלע. פ"ה הר"ב לפי שקלא במשיכה וכו'.
והמעשר לא ילא לחולין עד שיתן דמיו וכו'. והוא דעת הרשב"ד
בהשגה פ"ח ח"ל ואומר לי לבי סלל המשנה הולכת על מידת הדין
שהמעשר אינו מתחלל אלא בשעת מתן מעות. מיהו המוכר והלווקח
נידונין כשעת משיכה וכו' ע"כ. וילא

לי מזה דמתי' אחיה אליבא דהלכתא
כרבי מאיר דסבירא ליה ממון גבוה
הוא והלך אינו מתחלל אלא בנתינת
כסף קדין ממון גבוה במשנהו פ"ק
דקדושין אלא שאינו כהקדש גמור.
והמוכר והלווקח דגומין כשעת משיכה.
ואף דברי הר"ם כן הוא. סתוב ולא
הוי משיכה דמעשר כמשיכה דהקדש

דמקן כפ"ק דקדושין [דף כח] רשות גבוה בכסף. מפרש בגמ' כילד.
ע"כ. וחילו סבר הר"ם דמתי' דלא כר"מ אלא כרבי יהודה דסבירא
ליה ממון הדיומ הוא למה לו לפרש קך דלא הוי משיכתו כשל הקדש
אם

דמתי' חתי שיהיה כהקדש אם ממון הדיומ הוא. אלא ודאי שבא לפרש מהתי' דממון גבוה הוא ואפילו הכי לא דמי ממש להקדש.
והוא דעת הרשב"ד שלא אמר שהמשנה הזאת אינה הלכה דהא אפסוק הלכתא בגמ' דממון גבוה כמ"ש לעיל. אלא אחיה גמי כר"מ. והא
דבפרק האיש מקדש דף נד ע"ב מוכיח דמתי' כרבי יהודה דאילו לר"מ ונתן הכסף וקם לו קדין הקדש. ולא נחת תלמודא לדמות
ולפרשה אפילו כר"מ וכדפרישנא. משום דהתם להכי בעי למימר דכר"ה. כי היכי דתשגח דתתם תנא לן כר"ה ודלא לפסוק כר"מ. והגמ'
מסיק דאפ"ה הלכה כר"מ משום דתקן בבחינתא כותיה הלך לא חש לדמות ולומר דמתי' אפי' כר"מ. ובוה מסולקת תמיכה הכסף משנה
דבגמרא מהתי' כרבי יהודה. והרמב"ם פסקה. וכזה דהרמב"ם שינה בפירושה דלא הוי ענין לממון גבוה או הדיומ. ויש לי להקשות
עליו דהא גמרא מפרשה כרבי יהודה. אלא על כרחך לומר דגמרא לא נחת לפרשה בענין אחר מהטעם שכתבתי. ואי הכי מעיקרא
לאו קשיא היא דאיכא לפרשה לענין ממון גבוה. ואפ"ה אחיה כרבי מאיר וכדכתבין. אלא דבגמרא לא נריכא לנחותי בפירושה: וסלע
של מעשר שני שלו. מ"ש הר"ב ואין זה כפורע חובו וכו'. לפי שכתחלת המקח וכו'. תימה דכלפי לייא. הא איפכא הוא. דאם בתחלת המקח

שזה

לפי שלא הקפיד התנא על המלת כיון שהענין ידוע וזכור ע"כ ומ"מ ע"ש
בלשוט ז"ל. ועל מה שפירש ר"ע ז"ל ור"ך לפדותו כשער של עכשיו וכו' כתב
עליו הר"ר אפרים אשכנזי ז"ל נ"ל שאין האמת כך ועיין נפ' האיש מקדש
שהגמרא הביאה לו המטה לשם זבוח הלשון הביאה אותה לשם נותן סלע ומשתכר
סלע מפני שמעשר שני שלו ופי' רש"י ז"ל משך הימנו איש מחבירו נותן סלע
וקנה את המעשר שמעשה שמטו קנאו ולא אמרי' בדרשות בעלוי מעשר אייקר
ור"ך לחלו בשנים מפני שמעשר שני שלו שמעשר ממון הדיוט הוא ונקבה
במשיכה ונגמ' אמרי' בהדיא שזו המשיכה סכר' כר' יהודה דלמר מעשר
ממון הדיוט הוא ולא כר"מ שסובר שהמעשר ממון גבוה הוא וכך הוא מוסכם
בגמ' שזאת המשיכה שנית דוקא כר' יהודה ואליבא דפי' של רבינו עובדיה ז"ל
שנית אליבא דר"מ כ"ל ז"ל: ומשתכר בסלע. פ"ה הרמב"ם ז"ל שיריות
הוא הסלע אחר להוציאו במה שיראה ליבנות בו שהוא חושב אותו בשני סלעים
כמו שהוא שזה עכשיו והנה בו בשאר לרכיו ע"כ וזה אפשר ויזן עם מה
שכתב דמתי' ר' יהודה דלמר מעשר שני ממון הדיוט אבל בפ"ה דהלכות
מעשר שני ופסע רבעי כתב והסגר למעשר וכתב שם מהר"ק ז"ל דקין דאפסיקא
הלכתא כר"מ דמעשר שני ממון גבוה א"כ לית הלכתא כזאת המשנה ולהכי שינה
בפירושה כי היכי דתיקום אליבא דהלכתא ע"כ. וכאשר פירש מהתי' ר"ע ז"ל
פירושה ה"ר מני יומא לפרש ר"ע ז"ל וכתב שם מהר"ק ז"ל לנשיב בעד
הרמב"ם ז"ל דהא דלמרי' בירוש' מתי' דלא כרשב"ג וכו' לא קאי רק אפסיא
דמתי' והיינו דקאמר דכרשב"ג לעולם כלומר בין ברישא בין בספא לעולם
בחר שעת משיכה אזלין דמשיכתו של מעשר היא פדיונו בין להקל בין להחמיר
ואילו לתנא דידן אע"ג דברישא אזיל בחר שעת משיכה בספא לא אזיל בחר
שעת משיכה לגבי מעשר אלא בחר שעת פדיוה להקל על המעשר ע"כ. ונתיב
שכתב הוא ז"ל לדעת הרמב"ם ז"ל דלהכי שינה בפירושה כי היכי דתיקום אליבא
דהלכתא ה"ר מני יומא לפרש ר"ע ז"ל שהוא פ"ה הרמב"ם ז"ל קרא בנו ההלכה
עולם ובוה בסתלק קשיית הר"ר אפרים אשכנזי ז"ל: נותן לו סלע מחולין
וסלע במעשר שני שלו. קך מתנאי מונה אבל מתוך פי' הר"ר שמשון ז"ל

דוקא שנתן אותם לו בטבולן קודם שיפריש מעשר שני כדפרישקן
לעיל: ן משך ממנו מעשר בסלע. המוכר מעשר שני כדי שיחלל
על דמי המכירה והיו המעות נתפסים בקדושת מעשר דברי האו
גונא שרי למכרו. והא דתקן בפ"ק אין מוכרין אותו היינו להוליכו
לירושלים. ולא שיהיו המעות נתפסים
בקדושת מעשר. וכשמך המעשר
לקטו היה שיה סלע ולא הספיק ליתן
הדמים עד שעמד בשהים שהמעשר
לא ילא לחולין עד שיתן דמיו למוכר:
נותן לו סלע. לפי שקלא במשיכה
ומכרית הלווקח סלע שנתייקר ור"ך
לפדותו כשער של עכשיו בשתי סלעים
שהמעשר לא ילא לחולין עד שיתן דמיו
למוכר והסלע אחד של מעשר שני שלו ואוכלו בירושלים: עד שעמד
בסלע. ור"ך ליתן למוכר שני סלעים שקלא במשיכה והוא נפדה

שלבחה

וחזר ואומר הכי פירות של מעשר שלך יהיו מחוללין על מעות שיש לי בבית
ויקנה המעשר הזה את המעות וילא לחולין והא דתיקן אין בידו מעות היינו
דאם יש בידו שם גבורן לא היה אומר התנא לשמות כן אלא המעות הללו היה
מוכר וזכרו ומקנה אותן לו במשיכה וחזרו לו פודה את המעשר דהכי עדיף
שפי שלביה גרתי הערמה כ"כ להפסד כ"כ החומש. והאי גרן מוקמינן ליה
האם בפ' הובב בגרן שאינה שלו דאי בגרן שנו יתן לו בעל המעשר קרקע
בחוקה ואגבן המעות ומשוחיק זה בקרקע יהיו המעות קמויות לו בכל מקום
שהן כדנתן בפ"ק דקדושין נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש
להם אחריות בכסף ובשטר ובחוקה וחזרו זה ויאמר הכי הפירות הללו מחוללין
על מעות שיש לי בביתך דהכי עדיף דהוי נכרי אלא ודאי דגרן אינה שלו וסודר
מני לית ליה דאי הוה ליה סודר הוה מקני ליה מעות אגב סודר ודחיק ואיכפל
תנא לאשמעי' גברא ערפילאה דלית ליה ולא כלום אלא לזו ש"מ בגרן שאינה
שלו אבל סודר יש לו ואפ"ה הפירות ר"ך ליתנם לו במתנה שאין המעות נקנין
בחליפין ש"מ ז"ל הר"ם ז"ל בריש הובב לייק מהכא דאין מפגע נקנה בחליפין
דמשמע טעמא דאין בידו מעות הא אם יש בידו מעות יהיב ליה להיאך
ופירוק דהכי עדיף ספי דה"ל נכרי ואי אמרת מפגע נקנה בחליפין יקני ליה
אגב סודר ע"כ. והכי פירות אינתינת למירם שלא נתנם לו בשדן סבל אלא
פירות מעשר שני ממש נר"ך למר דמתי' ר' יהודה דס"ל מעשר שני ממון
הדיוט הוא: בפ"י ר"ע ז"ל דוקא שנתן אותם לו בטבולן וכו'. כתב עליו הר"ר
יהוסף ז"ל פי' זה אינו נראה אלא כפשוטו הוי ע"כ: ן משך הימנו וכו'.
ובקדושין פ' האיש מקדש דייקין מדתני ומשתכר בסלע ש"מ דתתם לן תנא
כר' יהודה דלמר מעשר שני ממון הדיוט הוא: נותן לו סלע. לפי שקלא
במשיכה ע"כ ר"ע ז"ל והוא משמע שהוא פי' רש"י ז"ל אך בפסימות אחי
פירוש ש"מ ז"ל כפי' הר"ם והרשב"ד ז"ל. ולפי זה מהתי' דלא כרשב"ג דמתי'
משמע מינה דאילו פדוי אלא דוקא בשעת מתן מעות ואיכו קאמר בבביתא
לעולם משיכת מעשר שני הוא פדיונו. פ"ה הרמב"ם ז"ל קרא בנו ההלכה
פדיוה לנתינת הובב של מעשר שני אע"פ שאותן הדמים ילא לחולין בלי ספק

מלאכת

וחזר ואומר הכי פירות של מעשר שלך יהיו מחוללין על מעות שיש לי בבית
ויקנה המעשר הזה את המעות וילא לחולין והא דתיקן אין בידו מעות היינו
דאם יש בידו שם גבורן לא היה אומר התנא לשמות כן אלא המעות הללו היה
מוכר וזכרו ומקנה אותן לו במשיכה וחזרו לו פודה את המעשר דהכי עדיף
שפי שלביה גרתי הערמה כ"כ להפסד כ"כ החומש. והאי גרן מוקמינן ליה
האם בפ' הובב בגרן שאינה שלו דאי בגרן שנו יתן לו בעל המעשר קרקע
בחוקה ואגבן המעות ומשוחיק זה בקרקע יהיו המעות קמויות לו בכל מקום
שהן כדנתן בפ"ק דקדושין נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש
להם אחריות בכסף ובשטר ובחוקה וחזרו זה ויאמר הכי הפירות הללו מחוללין
על מעות שיש לי בביתך דהכי עדיף דהוי נכרי אלא ודאי דגרן אינה שלו וסודר
מני לית ליה דאי הוה ליה סודר הוה מקני ליה מעות אגב סודר ודחיק ואיכפל
תנא לאשמעי' גברא ערפילאה דלית ליה ולא כלום אלא לזו ש"מ בגרן שאינה
שלו אבל סודר יש לו ואפ"ה הפירות ר"ך ליתנם לו במתנה שאין המעות נקנין
בחליפין ש"מ ז"ל הר"ם ז"ל בריש הובב לייק מהכא דאין מפגע נקנה בחליפין
דמשמע טעמא דאין בידו מעות הא אם יש בידו מעות יהיב ליה להיאך
ופירוק דהכי עדיף ספי דה"ל נכרי ואי אמרת מפגע נקנה בחליפין יקני ליה
אגב סודר ע"כ. והכי פירות אינתינת למירם שלא נתנם לו בשדן סבל אלא
פירות מעשר שני ממש נר"ך למר דמתי' ר' יהודה דס"ל מעשר שני ממון
הדיוט הוא: בפ"י ר"ע ז"ל דוקא שנתן אותם לו בטבולן וכו'. כתב עליו הר"ר
יהוסף ז"ל פי' זה אינו נראה אלא כפשוטו הוי ע"כ: ן משך הימנו וכו'.
ובקדושין פ' האיש מקדש דייקין מדתני ומשתכר בסלע ש"מ דתתם לן תנא
כר' יהודה דלמר מעשר שני ממון הדיוט הוא: נותן לו סלע. לפי שקלא
במשיכה ע"כ ר"ע ז"ל והוא משמע שהוא פי' רש"י ז"ל אך בפסימות אחי
פירוש ש"מ ז"ל כפי' הר"ם והרשב"ד ז"ל. ולפי זה מהתי' דלא כרשב"ג דמתי'
משמע מינה דאילו פדוי אלא דוקא בשעת מתן מעות ואיכו קאמר בבביתא
לעולם משיכת מעשר שני הוא פדיונו. פ"ה הרמב"ם ז"ל קרא בנו ההלכה
פדיוה לנתינת הובב של מעשר שני אע"פ שאותן הדמים ילא לחולין בלי ספק

יבין

מרויח הסלע הצ' לעלמו: (כה) דאף לר"ך לפדותו כשער של עכשיו.
דלענין איסור אמרינן דיון הורה דדוקא מעות קניות. עכ"פ הסלע
השני של לוקח: (בא) והרי לר"ך ליתן למוכר ב' סלעים מדמטבו כבר:
(ל) ובו שני להפקיע קדושת הפירות: (לא) ר"ל סלע ב' נתן לו ממעות
מעשר

ר' עובדיה מברטנורה מעישר שני המולך פירות פרק ד חספות יום טוב פ

צינים
ח המצות. ת"י פ"ח מטעם
פ"ח פ"ח :

חלופי גרסאות
ח חצי ממשל חצי
פונדיון גרסאות פונדיון.

תוספות חדשים
היה פירש סתם טוב ונתן לו
מעשר יאות פירש שפיר סתם
מדייק דומה לפרט אבל
כאן מיידי חסדי לו מעשר
ולא מכהמאן למוז דעמלא
וכן מלאכי נמשך שפירש
משנה ח [במשנה] והבית
אשר. כ"ח פירש ב"ח
של חלוין. והולכו לפי כן
מסוד דקתי והלך למקום אחר
כ"ח אכל עם עליו עוד ויא
בלבד של מע"ש איש רב"ז
לאכול עליו אלא בירושלים
ובמתה"ב בירושלים בלוי
של מעשר שני אלא שגזל
אח"כ

איכא למימר דה"ל כלל שדבר וכו' אלא הוי פדיון מעליה אפילו
בשתיקה. ונראה שדעת הרמב"ם כ"ח היא. שמכיון שסחם ולא פירש
שדן הפדיון כדון הקדושין נראה שס"ל שחלוקים הם בכך. ומהאי
טעמא. שהרי לא העתיק הפדיון אלא דין הקדושין שכולל לומר דלמוד
חסום מן המפורש כדאיכא למימר

במשנתו לדעת הסוברים כן. אבל
העתיק כל אחד בהלכות המיוחד לו :
ח אובל עליו עוד אישר. ואט"ג
דקשאכל עליו לא אכל אלא שוה חזי
אישר. ועכשיו ששוה שני אישרים נמלא
שם בו אישר וחזי שעדין לא אכל עליו.
הא מלתא לימא שמה ששאר. והוא
החזי

אובל
החזי
עשרה חלקים מאחד עשר חלקים שזו כגון שאחד עשר רמונים שזין אישר. ואכל עליו עשרה
רמונים וכשאר בו עדין חלק מאחד עשר בקדושה מעשר י"א כולו לחולין. ואם היה האישר ממשות מעשר שני של ודאי ואכל עליו עד
ששאר

נריך לפרש. והלכה כר' יוסי : ח המניח אישר. להיות מחלל
עליו פירות מעשר שני. וכבר חלל ואכל עליו עד חזיו והלך למקום
אחר והולך האישר עמו. ושם הוא שוה פונדיון. ובתחלה
לא היה יולא אלא בחזי פונדיון. שהפונדיון ב' אישרין נמלא לפי מה
שהוא יולא עכשיו ששאר בו אישר של

חלול לפיכך אובל עליו עוד אישר :
אובל עליו עוד פלב. חזי אישר.
ולא אמרינן כיון שאינו שוה אלא אישר
הרי אכלו כולו : המניח אישר של
מעשר שני. להיות אובל עליו חולין
שלו בקדושה מעשר ואכל עליו עד אחד
עשר בלויא ואחד ממהא בלויא. י"א
כל האישר לחולין. פ"ח אם היה חזיו

אישר ממשות מעשר שני של דמאי ואכל עשרה חלקים מאחד עשר חלקים שזו כגון שאחד עשר רמונים שזין אישר. ואכל עליו עשרה
רמונים וכשאר בו עדין חלק מאחד עשר בקדושה מעשר י"א כולו לחולין. ואם היה האישר ממשות מעשר שני של ודאי ואכל עליו עד
ששאר

מלאכת שלמה

בית הוא אימא מודי ליה לר' יהודה וחי
ר' יהודה אכל נעמער שני אימא מודי ליה לר' יוסי זריכא : ח המניח אישר
וכו". ויש להסתפק אם היה גורם
מהרי"ק ז"ל בצבא דרישא דמתני' שום
פלוגתא שכתוב בפ"ח ד' מע"ש סימן ו'
וכתנא קמא : אובל עליו עוד פלב.
משמע פלב פונדיון דהיינו אישר וכן
מלאכי שפירש הר"ם שלמה טריגלין ז"ל
אכל ר"ע ז"ל תפס ככלו מתני' פ'י
הרמב"ם ז"ל. ומפי' הר"ם שמשון ז"ל אין
הכרח אם הוא פלב פונדיון או פלב אישר
שדבריו סתומים : המניח אישר של
מעשר שני. פ"ח ר"ס ז"ל והעתיק
הרא"ש ז"ל ח"ל המניח אישר מיירי בחבר
שראה ע"ה שחלל מעשר שני על אישר
ומסתמא כמו כן הפירש מעשר ראשון
דאמרי' עלה בירוש' דב"ה כר' אליעזר
דאמרי' האמון על השני נאמן על הראשון
הלכך כשראוהו מחלל פירות מעשר שני
על אישר וערבן עם פירותו חלינן כמו
כן הפירש הראשון וחרם עליו תרומת
מעשר ממקום אחר ואח"כ ערבן נמלא
גידו פירות מתוקים שזין י"א אישרין.
ואחד ממאה בלויא פ"ח אחד ממאה של
כל אישר ואישר של י"א דהיינו י"א פעמים
אחד ממאה בלויא והוא תשיעת האישר
דפי' פעמים י"א הן ואחד ממאה

שזן בשירות אישר ושירות שכן שזין אחד
ממאה בלויא כי מאלה השירות י'על
למעשר שני אישר כי התרומה כבר הופרשה
מהכרי קודם שנעשה אורז כי אורז לגבן
שפיקע עד שיפירשו ממנה תרומה והיא
כשכחא נא להפריש מעשר ראשון מאלה
האחד עשר אישר הוא מפריש אישר
ועשיות של אישר ואיכא לא יאלרו עשרה
שלישם להפריש מהם מעשר שני ועל כן
נריך לישול עוד עשיות של אישר כדי
שיבארו עשרה שלישים להפריש מהם אישר
י"א אישר ועשיות של אישר י"א עשרה
שלישם למעשר שני ע"כ. והכר חזי שורה :

עשה למעשר ראשון הפריש עליו תרומת מעשר ממקום אחר ועירב הפירות
עם שאר פירותיו נמלא גידו מתוקין אחד עשר ותשיעת ואם לוקח חזר מאחורו
ע"ה אחרו לגבור של פירות נריך לתקן אותן דמאי חזן תשוב י"א אישרין
ותשיעת אישר שכן בחזרת מתוקין. בש"ל הכל עשרה כלומר נאמן על השני
ואין נאמן על הראשון ואע"פ שראשו פודה פירות מעשר שני אמאי לא הפרישו
לראשון ולנריך החזר להפריש מעשר ראשון. ובה"ט נודאי אחד עשר א"ש
רחם החזר והפריש אותו מחלל משירות שזיו ודאי עובל אובל עליו י"א
דפרישות וכן תשיעת אלא שלא חס להנריך אבל אם בפירות דמאי עושה
כן אינו אובל כי אם עשרה [וגלגון] הר"ם [ואין] דאין נאמן על הראשון ע"כ
ז"ל. והקשה הרא"ש ז"ל ולפי מהכא כיון דתיקן ע"ה זה קא מפירותיו ולכן
אלו מאמינין לו דקא מפירותיו מתוקין א"כ אותו הכרי שערב בו אלו הפירות
המתוקין יהיה כולו בחזקת מתוקין דמה הכוונ בתקון אלו הפירות מועטין
וחזר ומערבן עם הסבל זהו מה שהקשה על פירוש ז"ל וכו' קשה לי מה שחיד
לכאמר ודאי דמאי פירוש שביד ע"ה ועוד קשה לי דממתני' קתני אחד
ממאה בלויא ולפירוש אחד ממאה של כל האישרין ה"ל למיהו ועוד דדחק
אנפשיה

אשר העיר עלה נדף החשנה חמורה הואת מרפסי איברי
ראתי הכרים והכנס רועשים רבותיו שנגולה כ"ע מקמי לקהייתא מרי
פלוגתא זה פונה לברמו בסכפי וזה פונה לזיתו בסכפי. רבינו הרא"ש ז"ל
עומד בקצק וזית ומחלל עליו שתי סכפי ד' עיניו להבין המשנה הואת ולא פירשה
לנו. רבינו כ"מ מבטיח לנו שאלי' עתיד לפרשה לו. ואני בעיני הערות
אנה אני בא. שבתו וראה שפי' הר"מ דנקשה הר"ם מלבד מלחמות תנופה
שחקקה בה הרא"ש ותו"ש כל המשנה היא מלחא בלא טעמא גם היא מקולי
ב"ש ומחומרי ב"ה ולא משנה בעדיות גם הלחן והדחק דמימא דלואכל עליו
אחד עשר בלויא ר"ל עד אחד עשר ודינמא ד"ל בלויא מיירי בנורא וכו' ופרש

מלבד
פ"ח חלקים מאחד עשר חלקים שזו כגון שאחד עשר רמונים שזין אישר. ואכל עליו עשרה
רמונים וכשאר בו עדין חלק מאחד עשר בקדושה מעשר י"א כולו לחולין. ואם היה האישר ממשות מעשר שני של ודאי ואכל עליו עד
ששאר

מק' מיירי דממאי וביסיה י"א דב"ה דלא כי"א דה"ק ועוד הרבה דקדוקים
משנה הקדושה דלא כפי' בירושלמי. אבל אין יחמי דיתמי טוב לנו
שרה האחרים בעלי המשנה וכרי בירושלמי אמרי' להדיא דפלוגתייהו דב"ש
קידותי' והן לה למחר בשתיקה אינו כלום אלא דוקא שמתוך הדברים עמד
וקידש כמ"ס הר"ב והיינו סיה מדכר ששמו מדכר נתן לה : ח אובל עליו

חדישי בהרי"ח
אם היה מחלל על פירותיו
היה בידו או אם היה
שבה שית והיה מחלל על
שירים שיהו בידו ג"כ לבן
בירי' הבהר ג"כ למפור
לו אך ה"ל אבל בשמיעת
שני בשעת פדיות
אינו שוה רק שלע א'
נמצא אפילו אם היה
ע"ה פחליק בעצמו לא היה
בידו מדיה מעשר שני רק
שלע לבן ג"כ הבהר אינו
יכול לפבור לו רק שלע
אחת מחולין שיהא נתפס
למעשר שני פחליק דוקא
ולא מעשר שני שאין
לפבור ליה פחות שני מה
שאין יכול לפשותו דדוק :

ת"ס' אנשי שם
וכן אם היה מוכר עם האשם
כו' ועוד לביא דמתני'
דייקא דלא קתני היה פודה
מע"ש ופודה כו' דקתני
ג"כ אשם כו' (סו"ב).
וג"ל דאפי' המגיע שם
מורה כחל זהו שש"ה שם
הוא על דברי הרמב"ם
דהסא קאי על הפירוש מע"ש
של אחרים שיהי כו' הנהג'
לפדות פירות מע"ש פודה
אחין בדמיון ואומר כו' ואם
לא פירש וכו' ודיו ומדקאמר
בדמיון משמע דמיידי נכל
אחרים דלאו בדמיון נריך
להוסיף ממש ודין הפודה
את שלו כתבו הרמב"ם בפ'
שחי' שפי' הפודה מעשר
לעמו וכו' ח"ו מוסף
עליו תומא וכו' ע"כ אבל
הכא מיירי נפרדה של
אחרים וכו' דומיא דשזין
וכו' ויפה ה"ה המני' שם
לנריך שיזו עוקין בלויא
ענין וכו' ג"כ י"ל דדאי
כתרוו ממש דמתני'
התם קתני הפודה
מ"ס וכו' דמשמע
אף בפרדה של אחרים ובהא
ודאי לנריך ששוקים ולא
שהי"ס בלויא ולפי'
שדבריו דוקא נפרדה של
אחרים ששוא פטו. (ע"פ)

בועז
ישראל
תפארת
יבין

בואתו ענין : (א) להיות מתחלל עליו פירות מע"ש שיאלל : (ב) והולך
האישר עמו : (ג) והוא ב' אישרין. כו"א שיאלל עוד עליו אישר וחזי :
(ד) חזיו כבר נתחלל והחזי לשני לבד הוא חולין עדיין. ולא אמרי'
הרי לא היה רק חזי אישר דמיי מע"ש ויאלל עליו עוד אישר וחזי. אלא
אמרי' דמנו שהריות חזי אישר של חולין להיות אישר הרותיח מני חזי
אישר של מע"ש להיות אישר : (ב) ר"ל עוד חזי אישר דהרי רק חזיו
נתחלל. והכא קמ"ל דגם לתומר א אמרינן כן (א) : (ג) לאכול עליו
מק' מיירי דממאי וביסיה י"א דב"ה דלא כי"א דה"ק ועוד הרבה דקדוקים
משנה הקדושה דלא כפי' בירושלמי. אבל אין יחמי דיתמי טוב לנו
שרה האחרים בעלי המשנה וכרי בירושלמי אמרי' להדיא דפלוגתייהו דב"ש
קידותי' והן לה למחר בשתיקה אינו כלום אלא דוקא שמתוך הדברים עמד
וקידש כמ"ס הר"ב והיינו סיה מדכר ששמו מדכר נתן לה : ח אובל עליו

אכל ע"פ וז"ל ואכל
הוא נמשך. אחד עשר
באי"ט ניומני אחד עשר
אי"ט.

תוספות חדשים
אח"כ וכ"כ המנ"ס בחיבורו
פ"ח ה"ז מהמ"ס ע"פ והוא
פ"ד אי"ט של תולין אם
סוג אחר כך במקומן:

החני הוא (*). [א"שח"י] לאכול כפי שזו עכשיו. אבל מה שאכל עליו והוא
החני כבר נתחלל (**). [ונתפס למעשר]. ומה שזו עכשיו אותו החני
[*השני לבדו] מן התולין הוא: ואחד ממאה באי"ט. פירש הר"ב
מפירושו הרמב"ם הוא. ולא פירשו עטם לאחד ממאה באי"ט. ואולי
דקעין תרומה נגעו בו הוחיל ואקרי
קדש כמו תרומה וכמו שכתרומה כשיש
כאן חלק אחד ממאה ונפל למאה בטל
במיטתו במקום שאין כאן גזל השבט. כדחתן במשנה ד פ"ה דתרומות. והכא גבי מעשר שני דלא שייך גזל אמרו דכל אחד ממאה שלא
אכל נהבטל ואע"ג דכתרומה בעינן מאה ואחד הקילו במעשר ואמרו מספר שלם. כך נראה בעיני: ב"ש אומרים וכו'. תימה דלא תקן לה
ב"ש

אובל עליו אחד עשר באי"ט. ואחד
ממאה באי"ט. ב"ש א הכל עשרה יו).
כ"ה

במילתו למר מנגלו ומלבר וטוד קשה טובא לדלידיה בר קפרא דאמר בירוש'
בין בודלי בין בדמאי אחד עשר הן מותרין כמאן לא כת"ק ולא כ"ש ולא
כ"ה לך נראה שמורכח אני לפרש פירוש אחר במשנה זו ובקשתי ב"י הרמב"ם
ז"ל במשניותיו ורואתי שאינו על דרך הירוש' כלל ונראה בעיני לפי משנה על
דרך הירוש' כן ע"ה שהיית לבט הכר אי"ט של מעשר שני ובגון שראה שאביו
היה לו כרי טבול למעשר ראשון ולמעשר שני ושמע לו שאמר קדושת מעשר
שני של כול תהא מחוללת לאי אי"ט ז' ומה או הלך לו ומפרש ת"א דיקן כמה
פירות יהא בכרי טבול לאכלן החבר וקמני שיכול לאכול החבר אפי' אם שוין
פירות שבכרי י"א אי"ט יכול לאכלן כולן ואפי' ישער התרומה מעשר של מעשר
ראשון דאסורה לזרים דהוא אחד ממאה שבכרי ג"כ יכול לאכול ושמעתי
דכיון דתרומה מעשר נעלה שלא מן המוקף כדאיתא פ' אין תורמין ב"ב
דהאם עליו תרומה מעשר ממקום אחר וא"כ הוא נהו מתוקאים עד י"א אי"ט
כי"ג היה בכרי שזה י"א אי"ט ושיעית אי"ט והפריש מעשרה אחד למעשר
ראשון ומשאו אי"ט ושיעית אי"ט הפריש השיעית אי"ט דבאי"ט י"ט השע
שיעית נמלא אי"ט ושיעית אי"ט עשר השיעית מהם הפריש השיעית אי"ט
למעשר ראשון שארו שמה עשרה אי"ט טבולין למעשר שני ומהן הפריש
פירות שוין אי"ט והלך על אי"ט נמלא השחא אי"ט טול קדוש למעשר שני
וקסבר האי תנא דנאמן על השני נאמן על הראשון ואע"ג דלא ראה את אביו

שלמה

מלאכת

אלא שחילל המעשר שני של הכרי נאמר דודאי תקע ג"ב מן המעשר ראשון
ואימור שנתן הדמים של מעשר ראשון לניו כדאיתא לקמן בירושלמי בסוף מבלתי
ולקמן מן הלוי. ואחד ממאה באי"ט כלומר האי דשריין ליה לתרם האי"ט
המוקף דהיינו האי"ט דהיינו אי"ט המהולקת שבו נחלקו ב"ש וז"ל לא
תימא לאחד ממאה שבכרי דהיינו תרומה מעשר לא שריין דגם חלק אחד
ממאה שבכרי שיש בכלל באי"ט דהיינו תרומה מעשר דהיינו כשעור
עשירית אי"ט יכול לאכול באי"ט המוקף על העשרה נמי שריין דעכשיו אין
כאן אלא י"א אי"ט ותו לא כדחתן לקמן וכדתי בר קפרא. ושמעתי משום
דבא אמרי' דכבר תנא דמתני' דהנאמן על השני נאמן לראשון ומתשובן ככוס
מעשר שני שחילל דהיינו אי"ט אמרי' סך מעשר ראשון שתיקן ושחא יתן
אי"ט דמי מעשר ראשון לניו ואע"ג דהא היה לו לחוש דאין יכול לתת דמים
על מעשר ראשון שזה אי"ט לתת עליו אי"ט דהא אחד ממאה שבכרי הוי
תרומה מעשר ושחא עטס וחשב דסני בנתינת דמים על אחד ממאה שבכרי
באי"ט שנתן ומתקן תנא דלעולם מחוקקין ליה בנאמן ופשיטא דתרם שלא מן
המוקף דהא ע"כ אם נאמן על הראשון כ"ש על תרומתו הלכך מצי אביל אף
אם אין בכרי פירות שוין אלא י"א וז"ל אם אי"ט שזה אלא עשרה אי"ט ותו
לא הך שריותא לת"ק הויא בין בודלי בין בדמאי ודכתי בר קפרא ולבני הוי
בר קפרא דאע"ג דקטשתא דמילתא י"א ושיעית אי"ט הויין דלא אפשר שיטארו
עכ"ה

מלאכת
אנשיה לומר מנגלו ומלבר וטוד קשה טובא לדלידיה בר קפרא דאמר בירוש'
בין בודלי בין בדמאי אחד עשר הן מותרין כמאן לא כת"ק ולא כ"ש ולא
כ"ה לך נראה שמורכח אני לפרש פירוש אחר במשנה זו ובקשתי ב"י הרמב"ם
ז"ל במשניותיו ורואתי שאינו על דרך הירוש' כלל ונראה בעיני לפי משנה על
דרך הירוש' כן ע"ה שהיית לבט הכר אי"ט של מעשר שני ובגון שראה שאביו
היה לו כרי טבול למעשר ראשון ולמעשר שני ושמע לו שאמר קדושת מעשר
שני של כול תהא מחוללת לאי אי"ט ז' ומה או הלך לו ומפרש ת"א דיקן כמה
פירות יהא בכרי טבול לאכלן החבר וקמני שיכול לאכול החבר אפי' אם שוין
פירות שבכרי י"א אי"ט יכול לאכלן כולן ואפי' ישער התרומה מעשר של מעשר
ראשון דאסורה לזרים דהוא אחד ממאה שבכרי ג"כ יכול לאכול ושמעתי
דכיון דתרומה מעשר נעלה שלא מן המוקף כדאיתא פ' אין תורמין ב"ב
דהאם עליו תרומה מעשר ממקום אחר וא"כ הוא נהו מתוקאים עד י"א אי"ט
כי"ג היה בכרי שזה י"א אי"ט ושיעית אי"ט והפריש מעשרה אחד למעשר
ראשון ומשאו אי"ט ושיעית אי"ט הפריש השיעית אי"ט דבאי"ט י"ט השע
שיעית נמלא אי"ט ושיעית אי"ט עשר השיעית מהם הפריש השיעית אי"ט
למעשר ראשון שארו שמה עשרה אי"ט טבולין למעשר שני ומהן הפריש
פירות שוין אי"ט והלך על אי"ט נמלא השחא אי"ט טול קדוש למעשר שני
וקסבר האי תנא דנאמן על השני נאמן על הראשון ואע"ג דלא ראה את אביו

בוע ישראל תפארת יבין

חולין: (מד) אי"ט קד גרם בירוש' (מה) ג"ל דמייירי שהי' לו דמאי
שקנה מע"ה דמפריש ממנו מע"ר והוא שלו רק שמפריש ממנו"ר תרומה
מעשר ויהיה לכהן. ולא"כ מפריש מע"ש ומעלה לירושלים כמ"ס ריש
דמאי וע"ס. ולפ"ז אם הניח אי"ט להיות פרוין למע"ש שבדמאי זה
נאכל מתבואה זו חוץ לירושלים מה שזוה י"א אי"טין וא' מק' באי"ט.
כי"ג דהרי פשהיח האי"ט לפדיון המע"ש אחרו לו י' אי"טין בתבואה זו. אמנם גם המע"ר שהיה לך לפרש מהדמאי קודם המע"ש ג"כ
מותר לו לאכלו. והרי אם ישארו לו י' אחר שטעל המע"ר ע"כ שהיה לו מקורם י"א אי"טין והשיעית האי"ט. והיה מעשר ראשון שלהם אי"ט ח' ו
השיעית אי"ט ושארו לו י' אי"טין חור ונתן 1/9 אי"ט לכהן להיות המע"ר על האי"ט מע"ר שמקיים לעלמו נמלא ששאר לו י"א אי"טין שמוחר
לאבלס בלי פדיון חוץ לירושלים דהרי אי"ט ח' הוא מעשר שבכר הפריש עליו וממע"ר זה א"ל ליהן מע"ש. וי' אי"טין הנשארם הטבולים
למע"ש הרי כבר הניח אי"ט ח' להיות פרוין בעד אי"ט ח' מע"ש שחיוב מ"י אי"טין הללו ולא חיישי' שמהם הפריש הע"ה כבר המע"ר ולפ"ז היה
לך הקונה הזה ליהן מע"ש מכל 11 1/9 אי"ט האלו וראוי להיות פרוין המע"ש 1 1/9 אי"ט. והרי הוא לא הפריש רק אי"ט ח' לפדיון. ליתא
דאי נמי הכי הוא היה הכל חולין דס"ל לת"ק כחכמים דר"א דמאי פ"ד מ"ג דאמריין התם בירושלמי דס"ל הנאמן לראשון נאמן לשני ואם
הפריש הע"ה מע"ר גם המע"ש הפריש. ומשעם זה גם חתוה השיעית האי"ט מלגיו שהוא עשירית אי"ט מלבר שקבלו הכהן להנע"ל לא חיישיין
שמה כבר נתן הע"ה המע"ר. ולפ"ז היה לך הכהן להפריש המע"ר זה שקיבל מהקונה עשירית העשירית האי"ט שהוא ח' ממאה באי"ט להיות
מע"ש לא חיישיין להבי. נמלא שכל מק' באי"ט ח' שהניח נאכל חוץ לירושלים [וי"א] וז"ל אם וודאי לו שלא הפריש הע"ה מע"ר ורק על מע"ש מסופק אם הפרישו.
אכל דהם ח' כל הי"א אי"טין ואחד מק' באי"ט ח' דמור מק' באי"ט ח' וז"ל אם וודאי לו שלא הפריש הע"ה מע"ר ורק על מע"ש מסופק אם הפרישו.
כ"ס שנוחר לאכול י"א חוץ לירושלים. דהרי אז אין המע"ר משועבד למע"ש כלל: (מו) ר"ל אפי' שבדי לו שלא הפריש הע"ה
מע"ר

משנה
למעשר: אובל עליו אחד עשר באי"ט. לפי הר"ב אי"ט אי"ט אלא עשרה חלק
האחד עשר יולא לחולין. וז"ל דה"ק אובל עד אחד עשר ולא עד בכלל. וכן
האחד ממאה אובל י"ט וחלק המאה חולין אלא עד אחד ממאה קאמר. וכן ל"כ
הכל עשרה עד עשרה. וכן ל"ה בודלי אחד עשר היינו עד אחד עשר שנתק
אחד עשר עלמו חולין ובדמאי עשרה נמי עד עשרה שחא חכל השפעה ומשאו
יולא לחולין כיון בלא נשאר עשירית אי"ט. ולא ידעתי למה כתב תו"ש אין
י"א דב"ס כ"ה דת"ק. הא חרי וחדו דהא הוא. ובז"ב עיקר פי' הר"ב דמוק
הוא דמי קמי עד. וטוד דהוי מקולי ב"ס כתי"ס תו"ש. וטוד דל"ג הכל
עשרה. אמאי יולא עשיריתו לחולין בני ודאי כיון דאיכא ש"ס עם תומשו.
ובדמאי מצי איריא עשרה אפילו השיעיתו אין בו ש"ס וכן ל"ה דלמתי בדמאי
עשרה אפילו השיעיתו נמי. וטוד בעיקר הדין דס"ל בודלי אפי' אין בו ש"ס

הואיל ועם תוספת התומש יהא בו ש"ס תושפין לו. והא נכדית מניח בפי' הזהב
ד' ג"כ מתפשט ולא כל תשעו פרי למעשר שאין בו ש"ס ומסיק דאין בתומשו
ש"ס קאמר אלמא אפי' חית ננופו יותר מש"ס כל שאין בתומשו ש"ס נא"ר כר
נאולה הוא ואין מוספין עליו תומש וכן פסק רמב"ם נכדית פ"ה דין ד' וא"כ
ה"כ עשירית האי"ט אין בו תוספת תומש כלל. וכ"כ כיון דמשיקרא אי"ט כולו
הוי כדי נאולה השתא נמי מה דלשחי"ב ביה בר תומש הוי א"כ מצי איריא
עשירית אפי' אחד מע"י באי"ט שהוא ח' פרוסה בר תומש הוי דנחר משיקרא
אזני'. ובפירוש הר"ס ע"פ הירושלמי דפליגי הנאמן על השני או נאמן על
הראשון. נראה דמעתה דת"ד אינו נאמן משום דמעשר שני הוא עלמו אובלו
ואין לו הפסד אבל מעשר ראשון לך ליתן מנת תרומה מעשר לכהן וסברי
דכל זמן שלא הופרש מעשר ראשון אינו נמיתה על הס"מ כתי"ס הר"ב רפ"ד
דמאי

ראשונה

ר' עובדיה מברטנורה מעשר שני המולך פירות פרק ד תוספות יום טוב פא

ציונים

רבינו משה

תוספות חדשים
 (תי"ט ד' ר"ח) ובה"ט ט'
 תוספת לו ט' כ"ח תוס' ט'
 ט"ל. לא סמכי קושית
 דהא שיה ממש לת"ק דגם
 דכ"ה א"ס נשאר א' מ' מי"ז
 לאלו עוד וצ"ע. (ט"ז):

החדש מחר"ח
 משנת ה (תי"ט ד' ר"ח)
 ובה"ט אפרים בורא י"א
 ט' ה"ב ט' ותוס' י'
 דאין י"א דב"ה י"א
 דת"ק ט' עכ"ל. וזני
 בנינו לא הבנתי כלל
 תמי' שלו הלא סמך
 כמו שאמר הת"ק איכל
 עליו י"א באיור פי'
 שאוכל עליו עשרה חלקים
 וחלק י"א יוצא לחלוין רק
 משום הדלכה כב"ה בא
 לית שום חלק בין י"א
 דהיינו שאכל עשרה חלקי'
 דיצא לחלוין חלק ח"ה
 ובין אם האכל פחות דהיינו
 השעה חלקים אבל וחלק
 ששירי לא אבל דלא יצא
 לחלוין וצ"ע גדול :

תוס' אנשי שם
 ר"ב ד"ה ובה"ט
 ט' פחות מש"ט ט' והה"ט
 הקשה דל"ק מולוין ט'
 לכו"ל לכתחלה לחלוין
 פחות מש"ט הא לחלוין
 כ"ה הוסיף מ"ט שאלין ט'
 ט"ט אמר הוא ואומץ
 מחולל על משנת הראשונה
 ועד דמ"ט ח' מוביטין
 תומם כשדיוו"ף אלא כפרין
 ראשון ובמשנת אחר זה
 ח"ל להוסיף תומם ע"כ ובין
 קושיות חלוני טונה לכאורה
 איבדה כי משוייין כה"ו לא
 קשין לגמרי היררכה מהתם
 מוצה דמשה שפיר קאמר
 דשעמא מתי' אומץ הוא
 ואומץ מחולל על משנת
 הראשונה משום דהיא
 היתה משנתו והתא נתי
 איסר זה כחילוט מהתלה
 על מ"ט טרדי פדלו כירות
 שלא פדו מתי' אומץ
 שלם אלא כנסת מש"ט
 כשמשוייין חלק י"א שלם
 אכלו כקדושת מעשר ה"ט
 חלוין (אע"פ דמירבך
 איששים ל"י כוליה לאכלו
 מעשר
 כדמכמת משוייין כ"ה הוסיף
 מ"ט כהא מיירי בדיעבד שלא
 קנה פירות בכולו דוקו)
 לתי שמהתלה (לא) אמר
 הפדיון ומדאורי' לא נהפוך
 כולו רק כנגד הפירות של
 מע"ט ולא דמי למע"ט
 פחות מש"ט דודאי לא כפי
 כולו חילול. והקשוט כ"ה
 אשכח לתרן דמ"ט לא
 קאמר דל"ק תומם אלא
 דמ"ט דבר חסוד הוא כשש
 בו ובמשנת פדוטה כי התי
 דלא לתי לזולתי כ"י ואפי'
 לחלוני כנסתם (כיון
 דשק"י תומם כפרין ראשון
 מש"ט דגמולו. (ל"ה):
 תי"ט ד"ה ובה"ט ט'
 כ"ה דת"ק. כ"ה דה"ט

בעדיה גבי קולי ב"ט ומומרי ב"ה. ועיין במ"ב פ"ד דמעשרות:
 [וב"ה אומרים בודאי אחד עשר וברמאי עשרה. אם נשאר על
 האיסור של ודאי אחד מעשרה חייב לאכול עליו עוד] אחד לפי שכל
 מה שהוא פחות משה פרוטה אין חוששין לו. לא לענין גזל. ולא
 לענין נהגה מן הקדש. ופרוטה היא אחד משמנה באיסור האטלקי.
 נמלא עשירית האיסור הוא שמנה
 עשיריות של פרוטה דהיינו פרוטה ובה"ט בודאי אחד עשר
 פחות חומש. נמלא כשחוסף עליו
 חומש דהוא רביע מגלו היינו חומשא מלבר. יהיה [בין] הכל פרוטה.
 ולפיכך חוששים לה. ואם יהיה פחות מעשיריתו אין חוששים לו שאפי'
 עם תוספת החומש יהיה זו פחות משה פרוטה ולפיכך אמרו בודאי
 אחד עשר. ובדמאי עשרה. לפי שאין חייבין חומש על הדמאי.
 (* גד"ז ט"ט.)
 הלכך כשראוהו מחלל פירות מעשר שני על איסור. ועירבן עם פירותיו
 [ואח"כ] עירבו וגמלוו בידו פירות מתוקנים שזה אחד עשר איסור

שלמה
 איכא שיעור י"א איסורין אינו אובלין דאין נאמנתו לע"ס ושמה סובלנו עדיין
 למעשר ראשון ולא הם על תקומו דקול ליה ועוד דדמאי שרי להקדים כדלפניה
 פ"ק דדמאי ושמה חשב לתקנו אח"כ ולא הספיק שמה או שהלך לו כ"ל
 עכ"ל שמה ש"מילין ו' ז'. ואינו יודע קטם למע שראיתי מונע ממחשת
 החכם הר"ר יהוסף אשכנזי ז"ל כד בש"א בודאי י"א וכו' והשאר מנחת ושמה
 תלמוד עושה הניחו ונתלה בזילין גדול וכן כמה הנהגות אחרות מאלתי הם
 שלע"ד לא מלאתי בהן לא טעם ולא ריח אלא"כ נאמר שכן מלא הנרסא כנספרים
 ישנים. אחר זמן רב בלו לודי המשניות שלו ומלאתי שם גם הונס בש"א
 בודאי אחד עשר וכל השאר עבר עליו קולמוסו וכתב בחוק בס"א גרסי' כמו
 זכריס וז"ל שהוא שבת עכ"ל ו' ז'. ומ"מ י"ע דלמאי לא תתייבש בעדיה
 גבי קולי ב"ט ומומרי ב"ה ועיין במ"ב פ' שני סוף סומן ט': בפי ר"ע
 ז"ל. ובה"ט בודאי אחד עשר ובדמאי עשרה אם נשאר על האיסור של ודאי
 אחד

מלאכת
 עשרה שלומין סבולין למעשר שני אלא כהכי אפי"ה משום דל"ג"ט לא שרי
 אלא דוקא עשרה חקני בבית הלל י"א דשרו ואל"ט ללאו מכון ההשגות כי
 הווי דשרין אחד ממהל דהיינו תרומה מעשר ח"ו דלא בעיא מוקף ה"ל אמרי'
 החשיבית הכלו העכברים או נמנו לאחד ושל"ט דעתה אין כחן אלא י"א שריין
 ליה ולהכי לא חגי בר קפרא אלא י"א ושמואל סריך עלה בירוש'. הכל בעשרה
 בין בודאי בין בדמאי אינו אובלי הכרי אח"כ אין זו פירות אלא שיעור עשרה
 איסורין ולא יוחר דהשתא מוכח דאין שם שיעור פירות אלא שיעור איסור
 למעשר שני שקרא שם והינה אבל אי הווי שיעור י"א הא איכא הכל פירות
 סבולין וקסבר גמון על השני ואין גמון על הראשון. ובה"ט בודאי אחד עשר
 כשפירות הוו מנטונו של אכיו או חיי תשוד להקדים וכיון שחקס לשני פשיטא
 דגמון על הראשון ואפי' אחד עשר שריין וכדפרשית אבל בדמאי שיער
 הכן ההנר שלקטן ע"ה אכיו מע"ה אחר אע"ג שהפריש מעשר שני ומללו אי

יבין
 מע"ר דלא מציעה במסופק על מע"ר ומע"ט לדיכא למימר שמה כבר
 הפריש הע"ה מע"ר ולא מע"ט דהנאמן הראשון אינו נאמן לשני מדעריה'
 ל"י מלתא לחסוקי [מפחות ד"י ח' ור"ח ט']. והיינו כר"ל דרשב"ט דמאי פ"ד
 מ"ג [וע"ס בירוש' כהא דק"ה דכ"ה דמאי הראשון גמון אכ"י וליהא דכ"י
 ס"ל לנבן ההס י"ע] ולהכי שמה כל מה שקנה מהע"ט מבעבד רק למע"ט
 וא"כ כשיינה איסור אינו אובלי רק י' אלא חפילו ודאי לו שלם הפריש הע"ה
 מע"ר. אש"ה משום לא פוגז בתבואה הנקוח מע"ה אינו אובלי רק י':
 (כו) ר"ל בודאי לו שלם הפריש ע"ה מע"ר רק על מע"ט מסופק אי
 אובלי י"א. ולא נקטו ב"ה ח' מק' כה"ק דבשלמא ה"ק דמאי גמון
 בדמאי שפיר קמ"ל דהכין שקבל לזוהי ח' מק' לחמ"ט א"ל לחוס שמה כבר
 הפריש הע"ה התמ"ט. אבל ב"ה דודאי טבל למע"ר מיירי סגו להו
 לננקט דאובלי י"א ולא גזריין כב"ה אטו בחסוד הע"ה בכתרה. ומו מדוכ"ל
 המע"ר חלוין גמורים שמוהר לישראל לאכלו וליתן דמי' ללוי [בגניטין ד"ל ע"א]
 כה"ה דליכא לנגזר גב' טפי קמ"ל דלא גזרי' אבל ההמ"ע שנתנו
 להכין מלתא דפשיטא היא דמהמ"ע ודאי א"ל להפריש מע"ט (ב). מה) ר"ל
 במסופק לשנייה אובלי רק י' דהנאמן הראשון א"כ לשני כלעיל כ"י מ"י:

תפארת
 ק' הרי הר"ם מפרש ח' מק' ר"ל ח' מק' מ"א איסורין ואין אמרה המסנה
 ח' מק' באיסור. הן אמר דלפע"ד אפשר לומר דלפי שיטת הר"ם האי באיסור
 דנקט תנא ר"ל כמו אוכל כנסת תשגרי ה"ה הפ"פ אוכל י"א איסורין וכו' מק'
 מ"א איסורין בשביל איסור ח' שהינה. ואע"ג דכבר תני ליה שהינה איסור ח'
 דהוה ח' ה"ה ל"י [לאשעמתי] הכרות' דבשביל איסור ח' אוכל יוחר מ"א איסורין ועם
 כל זה לא תני ל' דעתי העלובה. דלגבד קושיות הרא"ש ק' וכו' ב"ה היינו ח"ק.
 ותו למה לא נקטו ב"ה ג"כ האי ח' מק' דנקט ח"ק ועוד בה. ומרוב עגרי האנחות.
 שמתו בעשר פי ועיני לשמים נעלית להיות עמי במסילה נעלה. באתרין דוקוקין
 דמור יעיל לבר נפתי לחמן ויוסיס לו שרביס וזב חסדו ואמחו. ברוך המאיר
 עיני הכבושים (ב) והשואה נפתח לן שערי אורה להבין הירושלמי. אשר ידוע
 שכל דברי הירושלמי פתומים וחתומים דרך חידה כמ"ס הירושלמי בענינו סוף
 דמאי ח' דברי דקאמר החסם וטול ב' תאשויין וחשוע תשעו. ופריך החס ונימא תשע
 עשרה אר"ל דברי החסם להורות נהן שכל דבריו חסדו ונימא תשע
 קילת ודךר חידה וכ"כ הר"ם ריש מע"ט דאש"י ירושלים היו חתמים גדולים
 להבין ברמז ריון המדבר [וכב"ק ד"ו ב'] וז"ל היות' הכא אר"ם לא מני
 תני אין יסוב הדא מיו"ד ר"ך למוסב הדא לך' אין יסוב הדא לך' ר"ך למוסב
 הדא לחלק אין יסוב הדא לחלק ר"ך למוסב הדא ל' אלפיס עכ"ל. ונתקשו
 בזה רבותיו הר"ם וכו' ותו"ס והגיתוהו בהפלא פלא עלי פירות. ובפרשות
 אחא קא' הירושלמי דל"ה לתקן עכ"ל זה שקנה מע"ט. אם לא שפדה מע"ט
 שלו

ראשונה
 איסורין ועשירית איסור ולא כיוני דלמשפט שהבין שהעשירית הוא משום תרומת
 מעשר וזה תורה דמ"ט תמי' כהא ודאין יערכט עם פירותיו ותרומת אסורה
 לזרים אלא כדפי' ותל"ט לשון המשנה אינו מתייבש כלל. ויותר קשה מה שפסקה
 הרא"ש הא דמתקין ב"ה הכא בין דמאי לודאי. והא דמאי לא תשכחה ליה הכא
 כלל שפי"ה הוא שיעור ט"ב פירות שלו הם ע"ה קנה מחסדו פ"ה אין דרכו
 לעשר חסדו ליה וכיון דהפירות שלו ע"ה ודאי הם ואין כאן דמאי. ועוד לשון
 המניח איסור לא שמתם עתיללו כבר אלא מיתא לאכול עליו נמתי מעט. כליגכה
 דרישא. ובאחר' שלא נבכר לנו פי' משנמתי בדכדי כראשונים ז"ל אפשר לפרשה
 מהא דתניא כ"ה הוסיף ר' ג"ג מתשבו ואלו כל משבטו פריש למעשר שני שאין זו
 פי' איתמר רב אחי אמר אין ע רב אפי' אמר אין בתומטו ר' יוחנן אין בו כ"ל
 [משניות ורע"ה ח"ב] כא 21

כל המעות. ימי"ס פ"ו
ג"כ:

חדושי מהרי"ח
[בא"ר] נבא"ר שאמר
שהוא פ"ט ש"ס ש"ר
ראשון נבאר עשר
איסורן הסיק על העשרה
מער ראשון שהודיש
עליון כו' ע"ל ג"כ דהיינו
ממקום אחר נבא"ר
נבאר חו"ן בכדי
המער ראשון בבדי:

תוס' אנשי שם
דלכרי ט"ק כיון דלא ידעינן
טעמא ע"כ הוא דזקא דאס
כשאר ב"מקודשות מעער מעט
יותר ממלך י"א ח"י משום
המטעות מ"מ לא יאז' לחולין
ולכ"ו דלמך מני כדלי' י"א
כיון דדעינן ביה עמיה
היינו בלא יבאר עם החומש
ע"כ ח"י אס אכל עד שיבאר
בו קודם פחות משכ"י. א"כ
שהוא יבאר ממך י"א מ"מ
י"א לחולין כיון דאין בו ע"כ
וא"כ אין י"א דב"ה כ"כ
דמ"ק. [אמרתה בנימין]:
בא"ר דהב' לא גלה ע"י עמיה
בב' וצ"ח לפי' הרא"ש ע"י
עליהם שם מעין קוסיה
החו"ט ה"ל. (ל"ט):
וכו' ה"ט כ"כ על"ה נ"פ
בפירות גב' קולו ג"כ וחומר
ג"כ וע"כ הירושלמי הביאו
ה"ר' דב"ש ס"ל כ"ר"א
דהנאמן על הבי' נאמן על
הראשון וז"ל. הינה איסר
של מ"ט. פי' הכא מע"כ
דלשון נכחו דכל מה שמחיר
לכחך לחכות מפורש ע"כ
אינו אלא מתקן מע"כ אבל
לא ממח"ס דשאריו נאמן על
הראשון כדון נאמן ע"כ
המנה איסר של מע"כ שגילו
חילה הפירות באיסר הרוב
ע"י הכשר הודע זה י"א
איסין של פירות ע"כ ואלו
היי"ט הם של חו"ט האיסר
פירות החמולין היינו דקתי
י"א באיסר ועוד יכול לחבו'
ח"י מ"ן מלבד של כל חלו'
היי"ט שהו' חלק ע"י מאיסר
כשנחלק חלו' הוא אלוהים
לתשיות איסר עולה ג"כ
במקום ע"י השיעור איסר
כס' ק' השניות נמא' שא'
מ"ן עבדה ומלך הוא
השנית חו"ט ומ"מ הי"ט
השני זה ג"כ והיי"ט והו'
היי"ט מה"ש המ"ך הי"ט
ליסר של ע"כ ונח"ו היטו
ד"תי וח' מ"ן באיסר פי'
בכ"ל האיסר וכ"י יכול הכשר
יבא' לו ש"קנתו למע"כ
דמחיר ועמיה הוא שרי'
השנים פירות באיסר ח'
היי"ט ח"י חו"ט וחלו' איסר
ע"כ ח"י חלו' ע"כ ה'ט
ע"כ על הראשון ולכן אמר'
הנאמן בידו ח"י חו"ט
היי"ט ח"י חו"ט והוא
איסר ח' מע"כ כ"י והשיעור
ט"כ

דתינו [חלק תשיעין] באיסר שך עולה החשבון שהרי מזה נשך כיון שהמעשר שני איסר ח'. נמלא שלחמך שהופר מעשר ראשון נשארו
עשר איסרין. הסוף על העשרה מעשר שהופר עליהם [ממקום אחר כן הוא כה"ל] היינו ח'. וח' מתעשה באיסר תשיעית מלנו דהוא עיבור
מלבד [שהחרם מהמעשר]. ונמלא בין הכל י"א איסרין וח' מע' באיסר וחלו' ח' מע' באיסר הוא ח' ממאה שבכל. דכשתחלוך כל איסר ואיסר
לכו' חלקים נמלא הי"א ל"ט חלקים. והיינו דקתי אחד ממאה באיסר כלומר אחד ממואה על כל ח' וח' מלבד דהוא אחד נז"ט על [כל] אחד
מלנו. וכשתרפס עוליך לאחד מתעשה

באיסר. ג"כ חו"ט ה"כ עשרה. **מן כל המעות הנמצאים** (מש) הרי אלו חולין. ועשיריתו הוא פחות משה פרוטה
כלומר נאמן על השני וחין נאמן על ח"י. ה' הנמצאים נ"ל הנמצאות. אפילו והלכה ככ"ה: **מן כל המעות**
הראשון. ובה"כ בודאי אחד עשר. כלומר כשהיא שהפריש מעשר ח"י ח' חו"ט ה"כ עשרה ג"כ. הכל מקום בין כרגל בין בשאר ימות השנה. ובידולם
שני מפרות שהן ודאי טבל אוכל עליו אחד עשר כדאמרינן. אבל כשאר ימות השנה חו"ט ממואה הרגל: הרי אלו חולין. וחין מושפן
בפירות דמאי אס ראהו עושה [כן בפירות דמאי] חין אוכל אלא
עשרה וחין נאמן על הראשון ע"כ. והעתיקו ג"כ הפי' שהזכרתי ומתוכו הגהתי. ובהא' דבית הלל חו"ט חו"ט ו"ל והאחד
ממאה. ולא חס להזכיר כי אס הכלל ע"כ. אך קשה לי היאך קאמרינן שאוכל שיה אחד עשר וכו' וכלומר והנה ע"כ זה השיעור לא יאכל
לפי שהשאר אינו בחזקת מתוקן. וח"כ מעורבים טבל ומחוקן והיאך יוכל לחבו' כלום מהם (וב"ש) [ובל שן נב"ש] דהיינו נאמן על הראשון
היאך יאכל עשרה. משום דנאמן על השני והרי טבל דהראשון מעורב בו. ונ"ל לתרן דהכי קאמר אחד עשר וח' ממאה יאכל בלא שום
היקוין אבל האחרים המעורבים בו לריבין חיקוין כשאר דמאי ועשה התקוין קודם שיאכל כלום ולבית שמאי לריבן ג"כ לתקן חלו' העשרה ג"כ
חיקוין דמאי. כן נראה לי ליישב והוא נכון. ולכן העתקתיו. כי על פירות הרמב"ם יש לדקדק כמו שכתבתי בדבור המחילי ואחד ממאה וכו'
וכי"ס זה הדבור והיישובים שכתבתי אינם מחוורים כל כך. והע"פ שראיתי בכ"מ סוף פ"ח שכתב ו"ל הנה ר"ש פירש משנה זו ע"פ
הירושלמי. והקשה עליו הרא"ש ור"ש עלמנו נקשה בפירות הירושלמי. ואלוהי עתיד לפרקה. ופי' רבינו [היינו הרמב"ם] במשנה מחוור.
והר"ר עובדיה ז"ל לא כהב אלא פירות זה הע"פ שבמקומות האחרים דרכו למשור אחד פירות רבינו שמאין ע"כ. הנה לא גלה קושיא
הרא"ש אולי היה לה הירון כמו שזכרתי בכמה מקומות להאחרונים שמתרנים לקושיא הראשונים. ומ"ש שהר"ש עלמו נקשה וכו'. לא על
הירושלמי הנה שבפירותיו הנה אלא ח"כ הביא ירושלמי שמדבר מזה הענין ומחדש בו דברים על זה הירושלמי הוא שנתקשה הר"ש
ואכ"כ לא ידעתי איך יפרשהו הרמב"ם ג"כ. והקרוב אלי שהיא קושיא הרא"ש ג"כ. ומשום כך לא הוצרך הכ"מ לגלושה מכיון שהיא מגולה
דבריו הר"ש עלמו. ומה שהר"ר עובדיה כתב לפירות הרמב"ם חו"ט מפני שרא' בפירות שהזכרתי שבכמה מקומות כתב לפירות
הרמב"ם ולא לפירות הר"ש ובכמה מקומות שכתב לפירות הר"ש וכתב ג"כ לפירות הרמב"ם. ובכאן לא כתב אלא לפי' הר"ש: **מן**
[המעות הנמצאים וכו']. ועיין במ"ב פ"ז דשקלים: [דרי אלו חולין אפילו דינר זהב וכו']. כתב הר"ב ח"י חו"ט דרך דוכ"ו.
ומסיים

מלאכת שלמה
אחד מעשרה חייב לחבו' עליו עוד שנים ע"כ. אמר המלקט מלת שנים אינה
מזכרת מפני' הרמב"ם ז"ל שמסה העתיק ר"ע ז"ל כדכתבתי ובהו"ס

יבין תפארת ישראל בוטו

שלו. אליבא דב"ש זב"ה דהנאמן לראשון א"ל לפני. והיינו דקאמר לא מני חמי
אס יסוב ח' מני למע"כ כמה יאכל עליו זה ח"ל. דהרי צ"ד למיסב ח' מק' להמ"ע
צ"ד למיסב מן התמ"ט ח' מאלף שבכל התבואה שהוא שיעור מע"כ שבתמ"ט
שנתן

ראשונה
פמתי ש"אמר בכל פעם עשירות האיסר יהא מחולל על פירות אלו ס"ל דודאי
שי אפ"כ דבשיעורו הוא פחות מפרוטה כיון שבגורם לכה לירי פרוטה עם
חוספת המומח ח"כ בנח"ל דתי' פי' פרוטה זב' פדיון הוא אלא אפי' אחד
עשר באיסר שיהא אחד מ"א"ו בו בכל פעם אפי' דלפי' עם חוספת המומח לא
תני לפרוטה ע"י הכא דדוקא מפער שמתלחו אין בו ש"פ לא אלים לתפוס
אבל זה עמיתו איסר ע"כ בו כמה פרוטות אלים קדושת' אפי' מחלקו אה"כ
ומתלחו מעט מעט לא פקע קדושת' ונקדושת' קאי בין לענין פדיון ובין
לכוסיף דמתח' דכתיב תתלחו חליקין והיינו דקאמר לא מיבעיא אחד
מעשרה דמוחר אלא אפי' אחד מ"א ופי' אחד ממאה מותר. וכ"כ חו"ט
הכל עשרה דגזירי הו' אטו מעשר שאין בתלתיו ש"פ דלחו למימר נתי דבר
פדיון הוא והלכך דוקא אחד מעשרה דמתי עם חומש לפרוטה מותר ופי'
לא. והל"ג דלפי' דמתח' משמש דשנו ג"כ אחד מעשרה ובדמתי ליבא חומש
בדמתי עממ' אחריתא הוא דעיקר חומש דב"ש הוא משום גזיה אטו שאין
במתלחו ובדמתי דעיקר דרכן לא גזרו ובדיון הוא דלפי' אחד ממאה מותר
בדמתי אלא כפי' דלורייתא חיקוין. וב"ה חו"ט בודאי אחד עשר דכ"ק כה"ק
כיון דמתלחו דבר פדיון הוא חו"ט' שמתלחו מעט מעט בודושת' קאי והלכך
בודאי אחד עשר נתי מותר וזהו אחד ממאה דכ"ק ס"ל ובדמתי פליג דלמ"ק
כיון דמתלחו נמי לא אלים קדושת' מדלורייתא ושיקרו מדרכן לא שייך למימר
דלא פקע קדושתא כיון דכש"פ ליה ביה ש"פ לא אלים קדושתא דמשיקלא
למיתעביה פרוטה. ופחות מפרוטה לאו כו' פדיון הוא ובדיון הוא דלא יאכל
עליו אחד אחד משמניה שהוא שיעור פרוטה אבל לא התמיון בדמתי כדאמר
בידולמי ה"כ ור"פ ס"ק דלמתי מ"ב דדיון הוא מעשר שני של דמתי שיעור
עליו חומש ולמא חמרו לא יפריש אס אהא אומר מפריש אף הוא אינו
מפריש כל שיקר פ"כ. וה"ל דכומות אס אהא מחזיר עליו שלא לחבו'
מעט מעט אף הוא אינו מפריש. והלכך הקילו בשיעור עשרה דדושת' ודאי
איבא ביה פדיון עם חומש: **מן כל המעות הנמצאים**. נראה דה"ה פירות
הנמצאים הם חולין ונקט מעוט משום דבעי' למימני אפילו דינר זהב וכו' .
בא"ר

מבנה
אמר חין בחומשו ומסוי' ש"ס כמ"ד חין בחומשו. ופי' רש"י דמייני לענין שיקר
פדיון דפחות מע"כ לא אלים למיתפס פדיון וב"ה חוס' חזין לפרש לענין
חוספת מומח מתפט פחות מע"כ דסבכא לאוקמי קרא בעיקר הפדיון דפחות
מע"כ לא תפיס פדיון אכל מ"ד חין בחומשו קשה דפי' ה"ל למודדע דא"ו מוסקי'
חומש עכ"ל החוס'. אבל הרמב"ם ב"ה דין ד' מפרשה לענין חוספת מומח ונראה
דאזינת מפרש דלפונתא דלמחורי היא דמ"ד חין בו ש"פ אינו כו' גאולה ולא תפיס
פדיון אכל בחומשו לא קפיד דלפילו חין בחומשו פרוטה יש בו חוספת חומש כיון
דבקן איבא יוהח מפרוטה. ומ"ד חין בחומשו מפרש קבל לענין חוספת החומש
שאס חין בחומשו ש"פ לא חטיב וחינו מוסקי' ולפי' בעיקר דין דפחות מע"כ
אינו כו' גאולה ולא תפיס פדיון ו"ל דכ"ע מודו כו' דכסה לא פליגי. ואין לומר
דהרמב"ם מפרש בין מ"ד חין בו ובין מ"ד חין בחומשו החוייהו לענין חוספת
חומש חי"י. אבל בעיקר פדיון אפילו פחות מע"כ תפיס. כיון דלרש"י והוס'
שיעור לבו כספק דלמחוייהו פחות מע"כ לאו כו' פדיון הוא חין לא להפליג
מחלוקת כ"כ אלא כדפי' דמ"ד חין בו מפרש קרא בעיקר הפדיון ובחומש לא
קפיד. ומ"ד חין בחומשו מפרש דקפיד שיבא בחומש מע"כ דפחות מכן לא חטיב
לחייבו חוספת וזהו דנעיקר פדיון פחות מע"כ לא חטיב ולא אלים לתפוס
פדיון. אלא שהרמב"ם בחבורו לא נבאר דין זה דפחות מע"כ אינו כו' פדיון
וגראה משום שאין דרכו לכתוב מה ע"כ נמלא מפורס וכו"ל כיון שאי' מפורס
בנתי' ולענין פדיון חייבי לא העתיקו אבל לדיכא מודדע לב"ה והוס' ומ"ל חין
לפרש אלא כפי' רש"י והוס' ולענין שיקר הפדיון פליגי דהכי חו"ט כדודא
בנתי' ר"ח דלכ"ד ג"כ פלוגתא דלכ"ד חו"ט וי"ט חו"ט חו"ט חו"ט חו"ט חו"ט
באיסר שיש בחומשו ש"פ וכו"ל אפי' שאין בחומשו ומ"ל כהא חו"ט ו"ל דכ"ע
מודדע דפחות מע"כ לא אלים לתפוס פדיון. ודל"ה קלין לן פירושה דמתי'
כהא שפיר כשתניו איסר כו' מעשר שני ודעתו לחבו' עליו מעט מעט עד
שימתלכו ט"ו. ופליגי אס מתלכו חבילתו ולפחות הרגה עד שאין כפסולה
שיעור פרוטה אי שרי למיטעד הכי או אכור דפחות מפרוטה לא אלים לתפוס
כדאמרינן. וקאמר ס"ק שאוכל עליו אחד עשר באיסר דלוי' כל לחלל פסך

